

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
Hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a tí-
misoarai „Az Iparos”-sal.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 800 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
szetcentiméterre 6 lei, kötéseknél engedmény

„Tiszteld a tisztos ipart”

Organizarea ministerului cooperatiei și reglemen- tarea mișcării cooperatiste

Pe baza unui jurnal al consiliului de mi-
nistri din 3. Februarie și în virtutea legii pentru
unificarea și simplificarea măsurilor financia-
re excepționale, s'a redactat un decret-lege
pentru organizarea ministerului cooperatiei.

Decretul a fost semnat de M. S. Regele și
a apărut în „Monitorul Oficial”.

În art. 1 al decretului se precizează că mi-
nisterul cooperatiei ia ființă cu organizarea ară-
tată în articolele ce urmează.

ART. 2. — Ministrul cooperatiei e șeful
suprem al tuturor direcțiilor, serviciilor și ins-
tituțiilor ce depind de acest departament și
exercită toate atribuțiile date prin decretul de
față, prin diferite legi, regulamente, decrete
sau jurnale.

ART. 4. — Organizarea ministerului cu-
prinde:

— Serviciile publice prevăzute în decre-
tul 2527 din 1937, publicat în „Monitorul Ofi-
cial” din 31 Decembrie 1937:

Casa pădurilor, Administrația pescăriilor.
Direcția viticulturii și horticulturii.

Toate drepturile și atribuțiile conferite mi-
nisterului agriculturii prin legi și regulamente,
referitoare la aceste servicii publice și perso-
nalul lor, trec în întregime asupra ministerului
cooperatiei.

B. — Pe data decretului de față se înfiin-
țează:

- 1) Direcția generală cooperatistă;
- 2) Direcția personalului și contabilității.

Pe lângă minister funcționează și Oficiul
graului, având rangul de direcție.

REGLEMENTAREA MIȘCĂRII COOPERATISTE

ART. 6. — Toate drepturile și atribuțiile
de îndrumare, organizare și control asupra so-
cietăților cooperatiste de orice fel și orice grad,
precum și controlul gestionar asupra compo-
sitorilor, obștilor de moșneni și de răzeși,
comunităților de averi și asociațiilor de îmbună-
tări funciare, prevăzute în legea cooperatiei,
cu modificările și completările ulterioare, se
exercită de ministerul cooperatiei.

Toate aceste drepturi și atribuții se pot de-
lega prin decret numai în ce privește societă-
țile cooperatiste de gradul I. și II. obștile de
moșneni și răzeși, compositoratele, comunită-
țile de averi și asociațiile de îmbunătățiri funcia-
re. Centralei cooperative de îndrumare, orga-
nizarea și control.

Uniunile de cooperative pot fi și ele delega-
te în același mod să exercite toate drepturile și
atribuțiile specificate mai sus, însă numai față
de societățile cooperatiste de gradul I. afiliate
lor.

Atribuțiile delegate pot fi oricând lărgite
în cadrul legal, restrânse sau retrase, tot prin
înalt decret-regal.

De asemenea, sunt supuse controlului mi-
nisterului cooperatiei: Banca centrală coopera-
tivă, Cecopava, Centrala de consum, Centrala
de îndrumare și Casa centrală a cooperatiei.

Ministerul cooperatiei mai exercită și atri-

Megszüntették a szövetkezetek autonómiáját

A Szövetkezeti Központi Bank és a Szövetkezetek Központja
állami szervekké válnak

Az elmúlt héten rendelet-törvény jelent
meg, amelynek értelmében teljesen új-
jászervezték a szövetkezeti minisztériumot, egy-
ben pedig megszüntették a szövetkezetek auto-
nómiáját. A rendelet-törvény részletes ismerte-
tését az alábbiakban adjuk:

A rendelet folytán az összes szövetkezeti
szervek: Szövetkezeti Központi Bank, Szövetke-
zetek Központja, a kezdeményezés, szervezés,
ellenőrzés, a termelési, ellátási és értékesítési
szövetkezetek, melyeknek legtöbbje magánjel-
legű kereskedelmi társaságban fejt ki tevékeny-
séget, állami szolgálatná válik és a dekrétum ki-
hirdetése napjától a szövetkezeti minisztérium
kiegészítő részét képezik. S hogy ne maradjon
semmi kétség: a dekrétum 17-ik szakasza fel-
osztatja a kérdéses szervek igazgatóságait, fel-
ügyelbizottságait s ezeket időközi bizottságok-
kal helyettesíti. A pénzügyminiszter fenntartja
magának a jogot a szövetkezetek pénzügyi te-
vékenységének ellenőrzésére és felosztatásig me-
nő büntető határozatokra is. A pénzügyminisz-
ter rendeletét nem lehet felfüggeszteni s min-
den felszólítás nélkül végre kell hajtani.

A kérdéses dekrétum 1. szakasza megállapítja,
hogy a szövetkezeti miniszter a következő szaka-
szokban megjelölt hatáskörrel működik.

A 2. szakasz szerint a szövetkezeti miniszter
a hatáskörébe osztott összes intézményeknek és
szolgálati osztályoknak főnöke s a törvényekben,
dekrétumokban és minisztertanácsi jegyzőköny-
vekben megjelölt hatáskörrel rendelkezik.

A 3. és 4. szakasz szerint az 1937. évi 4327.
számú dekrétumban megjelölt erdészeti, haltenyész-
tési, szőlészeti és borászati ügyek is a szövetkezeti
minisztérium hatáskörébe tartoznak. A földmive-
lésiügyi minisztériumnak ezekben az osztályokban
alkalmazott egész személyzete a szövetkezeti mi-

nisztériumba nyer áthelyezést, hol a következő
osztályok, illetve igazgatóságok állíttattnak föl: 1.
A szövetkezeti ügyek vezérigazgatósága. 2. A sze-
mélyzeti ügyek igazgatósága s számvédelme. A
buzaértékesítő hivatal külön igazgatóságban fog
működni. Az igazgatóságok megszervezését nézve
az 5. szakasz szerint speciális törvény fog intéz-
kedni.

A 6. szakasz értelmében a szövetkezetek fölöt-
ti felügyelet, tervezés, utmutatás joga a szövetke-
zeti miniszterrel illeti. A közbirtokosságok s hason-
ló szervek, vagyonszövetségek ellenőrzése szintén
ide tartozik. A szövetkezeti miniszter hatáskörét
a jövőben kiadandó dekrétumok kiegészítik,
vagy szűkítik. A 6. szakasz külön is hangsúlyo-
zza, hogy a szövetkezeti Központi banknak, a „Ce-
copava”-nak, a Fogyasztási Szövetkezetek Köz-
pontjának és a Szövetkezetek Központjának ellen-
őrzése is a szövetkezeti miniszterrel illeti.

A 7. szakasz értelmében a miniszter a szövet-
kezetek előbb jelzett központi igazgatósága útján
gyakorolja jogait.

A 8. szakasz szerint a szövetkezeti törvény-
ben megjelölt összes bizottságokat felosztatottnak
kell tekinteni.

A 9. szakasz hangsúlyozza, hogy a szövetkezeti
törvény IV. részében foglalt s a 199—210. szaka-
szokban megjelölt minden rendelkezés a szövetkeze-
tek igazgatóira, felügyelbizottsági tagokra, lik-
vidálókra, tisztviselőkre, egyszóval az összes alkal-
mazottakra vonatkozik.

A 10. szakasz külön kiemeli, hogy a szövetke-
zeti miniszternek joga van előzetes vizsgálat alap-
ján a szövetkezeti törvényben megjelölt büntetése-
ket kirotni, továbbá a közgyűlési határozatok jóvá-
hagyása, vagy megsemmisítése is hatáskörébe tar-
tozik. A büntetések neme következőként változik:

1. Az igazgatóságnak küldött figyelmeztetés.

buțiile de îndrumare și organizare relative la
sus-menționalele instituții.

Toate drepturile și atribuțiile ministerului
agriculturi, trec asupra ministerului coopera-
ției.

ART. 8. — Toate comitetele și comisile
prevăzute de legea cooperatiei sunt desfiin-
țate.

ART. 9. — Dispozițiile prevăzute sub par-
tea IV, titlul III, articolele 199—210 din legea
cooperatiei, se aplică și administratorilor, cen-
zorilor, lichidatorilor, funcționarilor și prevă-
șilor tuturor instituțiilor arătate în partea III. a
sus-menționatei legi.

DREPTUL DE SANCTIONARE

ART. 10. — Ministerul cooperatiei, pe lă-
gă cele specificate de articole precedente, mai
are următoarele atribuții:

A. — Să aplice pe baza unei cercetări
prealabile sancțiunile prevăzute în legea coopera-
ției împotriva administratorilor, cenzorilor,
lichidatorilor, funcționarilor proprii și preau-
pusilor tuturor colectivităților, societăților
cooperatiste de orice grad și orice fel și insti-

tuțiilor specificate în partea III. a susmenționa-
tei legi.

B. — Aprobă sau anulează hotărârile adu-
nărilor generale ordinare sau extraordinare ale
colectivităților, societăților și instituțiilor coopera-
tiste de orice fel și orice grad, arătate mai
sus.

Să decidă pe baza unei cercetări prealabi-
le aplicarea următoarelor sancțiuni colectivită-
ților societăților și instituțiilor cooperatiste:

- Avertisment consiliului;
- Dizolvarea consiliului;
- Avertisment de lichidare,
- Dizolvarea și lichidare.
- Ordinea prevăzută mai sus nu e obliga-
torie.

Să rezolve plângerile membrilor coopera-
tivelor împotriva deciziunilor adunărilor gene-
rale.

Dreptul de recurs la Uniunile respective
rămâne desființat.

C. — Revizuirea tuturor operațiunilor fă-
cute de instituțiile cooperatiste de gradul 3,
inclusiv Casa centrală a cooperatiei.

Celelalte articole se ocupă cu problema pe-
sonalului.

2. Az igazgatóság felosztása. 3. Rámutatás arra, hogy likvidálása következik. 4. Megszüntetés és likvidálás. Ezt a sorrendet nem kell feltétlenül betartani. Az „Uniunea”-hoz való felfolyamodás joga megszűnik. A szövetkezeti miniszternek joga van az eddig végzett munkát revízió alá venni. Joga van továbbá a szövetkezeti miniszternek arra is, hogy erdőkitermelés céljaira szövetkezeteket létesítsen s törvényjavaslatokat terjesszen elő. A szövetkezeti miniszter határozatait előzetes felszólítás nélkül kell végrehajtani és a végrehajtást nem lehet felfüggeszteni.

A 11. szakasz a szövetkezeti intézményhez rendelt kormánybiztosok hatáskörét körvonalazza.

A 12. szakasz értelmében a szövetkezeti miniszternek joga van személyi változásokat eszközölni.

A 13. szakasz a szervezés, igazgatás, ellenőrzés költségeit szabályozza.

A 14. szakasz a szövetkezeti minisztérium költségvetésének ügyét rendezi.

A 15. szakasz a szövetkezeti-törvény III. részében megjelölt összes jogokat a szövetkezeti miniszterre ruházza s a 16-ik szakasz leszögezi, hogy az államilag segélyezett szövetkezeti intézmények igazgatóságában az állam képviselői kétharmad arányban foglalnak helyet a jövőben.

A 17. szakasz a Szövetkezetek Központjának, a Fogyasztási Szövetkezetek, szervezési és ellenőrzési szövetkezeti központ, a „Cecopava”, Szövetkezetek Központi Bankja vezetésének és a Szövetkezeti Nemzeti Bizottságnak felosztását rendeli el azzal, hogy a szövetkezeti miniszter ezek élére időközi bizottságokat fog kinevezni.

A Tg-Mureş-marosvásárhelyi munkakamara új vezetőségének beiktatása

A Tg-Mureş-marosvásárhelyi munkakamara új vezetőségének ünnepélyes beiktatása vasárnap délelőtt 11 órakor ment végbe a munkakamara helyiségeiben. A beiktatáson jelen volt Penes Stefan, a Cluj-kolozsvári munkakamara elnöke, Hossu Vasile vezértitkár és Ioan Chirila munkaügyi felügyelő, valamint a Tg-Mureş-marosvásárhelyi hatóságok képviselői. Chirila Ioan munkaügyi főfelügyelő felolvassa a munkaügyi minisztérium rendeletét, mely szerint a Tg-Mureş-marosvásárhelyi kamara élére új bizottságot nevez ki. Az időközi bizottság tagjai: Moldovan Nicolae, Boros Victor és Coros Petru.

Ezután Runcanu esperes rövid szertartást végzett, melynek befejeztével az új időközi bizottság tagjai letették esküjüket. Chirila Ioan rövid szavakban üdvözli az új vezetőséget, majd Boros Victor, aki a régi vezetőségben is részt vett és a munkakamara elnöke köszönetet mondott azért a segítségért, amelyet a Cluj-kolozsvári munkakamara részéről a helyi kamara kapott. A köszöntő szavakra Chirila felügyelő válaszolt, ezután pedig Man dr. polgármester, ki Baciú Aurel igazságügyi alminiszter megbízásából jelent meg a beiktatáson, köszöntötte az új vezetőséget. Mindketten hangsúlyozták a nemzeti munka fontosságát. Hasonló értelembe beszélt Vlasa Gheorghe, aki a kisiparosok képviselőjében jelent meg. A mesterlegényeket Baciú Domitian képviselte.

Beszéde után Dredeteanu munkakamarai titkár a tisztviselők nevében köszöntötte a kamara régi elnökét és üdvözölte az új vezetőséget. Rövid beszámolót tartott a munkakamara eddigi tevékenységéről, majd Penes Stefan, a Cluj-kolozsvári munkakamara elnöke emelkedett szólásra. Beszédében a nemzeti munka fontosságáról, a román iparosok helyzetéről emlékeztet meg. Felhívta a kamara új vezetőségének figyelmét a köteleességekre, amelyeknek meg kell felelniük. Különös figyelmükbe ajánlotta a román iparosságot. Ezután Gherman Gheorghe, a kereskedelmi és iparkamara kiküldöttje mondott üdvözlő szavakat. Coros A. a román iparosokat képviselte. A beszédek elhangzása után Chirila munkaügyi felügyelő Man polgármester támogatását kérte a kamara munkájához. A beiktatáson a város részéről jelen voltak még Cozma és Stefan Ieremia, az iparosok és kereskedők képviselőjében pedig Stoloa Gheorghe elnök.

Adómérséklést kérnek az Oradea-nagyvárad szabóiparosok

Az Oradea-nagyvárad szabóiparosok között a kezdeményezés indult meg. A férfiszabóiparosok legutóbbi ülésén meggyászabásu munkatervet dolgoztak ki, amelynek egyik leglényegesebb pontja az, hogy a férfiszabóiparosokat erős érdekcsoportba szervezzék meg.

Ezzel a problémával külön bizottság foglalkozik, amely szó-szoros értelemben házról-házra járva keresi fel a férfiszabóiparosokat, akiket egyenként világosítanak fel a szervezkedés szükségességéről és nagy jelentőségéről.

Kétségtelen, hogy ebben a városban a szabóiparossághoz helyzete rendkívül súlyos. Több olyan kérdés vetődött fel, amik mind megoldásra várnak. A kidolgozott munkaterv egy másik lényeges pontja kiter a kontár-kérdés megszüntetésére. Ezt illetően az érdekeltek szabóiparossága igen határozott eszközöz folyomodik. Külön bizottságot delegáltak azzal a céllal, hogy ez a bizottság házról-házra járva rajtaütésszerűen bejegy meg, a kontárokat.

A szervezés megtörténte után egyébként a vezetőség felhívja tagjainak a figyelmét arra, hogy azonnal elbocsátás terhe mellett figyelmeztessék

segédmunkásaikat arra, hogy odahaza a magánmunkákat szüntessék be.

E privát munkák vállalásával az Oradea-nagyvárad szabóiparosságot a multban szinte kiszámíthatatlan károsodás érte. Igen sok esetben előfordult ugyanis, hogy az elsőosztályú férfiszabónester (uri-divatszabó) segédmunkásai a főnökük orra előtt halászták el a megrendeléseket dűmping tűpénzt számítva fel.

Továbbmenve az Oradea-nagyvárad szabóiparosok szindikátusa elhatározta, hogy küldöttségileg keresik fel a pénzügyigazgatót, hogy az adókiadásnál az illetékesek vegyék figyelembe a szabóiparosok lényegesen csökkent teherbíróképessége és ennek megfelelően járjanak el az adóalánnya szemben.

A férfiszabóiparossághoz hangsúlyozza, hogy a ruhaárak magas voltaért nem a szabóiparos felelős. Ennek oka megoszlik a szövetgyárak árpolitikája és az adózási rendszer között.

A fentiekből kitűnik, hogy az Oradea-nagyvárad férfiszabó munkások szindikátusa nagymértű és értékes program keresztülvitelét tűzte ki célul s valószínű, hogy az Oradea-nagyvárad szervezkedést követni fogja a többi vidéki városok férfiszabóiparosainak szervezkedése is.

Magas kitüntetésben részesült Rezi Aladár fiatal Tg-Mureş-marosvásárhelyi cipész

Műhelyt nyit a fiatal cipész az Ofelsége által küldött összegből

Magas kitüntetés érte néhány nappal ezelőtt Tg-Mureş-Marosvásárhely iparostársadalmának egyik fiatal tagját Rezi Aladár Noua ucca 16 szám alatt lakó magyar cipészsegédet.

A fiatal cipésziparos két pár cipőt készített Ofelsége számára, amiért Ofelsége legfelsőbb elismerésével és jutalmával tüntette ki.

Rezi Aladár, aki fiatal feleségével a Noua-ucca 16. szám alatt lakik, az elmúlt év nyarán nagy termet gondolt ki: cipőt készített Ofelségének. A tervből hamarosan valóság lett. Július elején, fogott hozzá munkájának és nagy előkészülettel, lázas figyelemmel éjjel-nappal dolgozott a tervén. Egy hónapi szorgos munka után aztán elkészült két pár remekbe sikerült cipő, az egyik lakkból, a másik nubukból. Igazi művészi kivitel volt mind a kettő. A belésűk nyers selyemből készült és egy esetleges kiállításon minden bizonnyal az első díjat nyerte volna készítményével a fiatal mester. Rezi Aladár behuzatot is készített a két pár cipőhöz. A behuzat selyem szaténból készült, melynek himzése Rezi Aladár feleségének kezéből került ki. Ez is igazi művészi teljesítmény volt. A behuzat orrán színes selyem himzéssel az ország címere, majd Ofelsége neve díszel.

A páratlan szépségű munkát az elmúlt év augusztusának első napjaiban küldte el Ofelsége címére Rezi Aladár.

Csaknem három hónapon át várt türelmesen Rezi Aladár és Ofelsége nem feledkezett meg a derék iparosról. November 29-én levelet hozott a posta a fiatal cipész-mester címére és a levelet, amely az 1205-ös számot viseli, Ofelsége udvarmestere írta alá. A levél szövege a következő:

„Ofelségének, II Carol királynak megbízásából tolnácsolom Önnek legmagasabb Hálóját az Ofelségének megküldött és Ön által készített két pár cipőért.”

Ennyi volt a levélben és Rezi Aladár minden fáradtságért és munkájáért hátpótolva érezte magát Ofelsége köszönő szavai miatt.

Néhány nappal ezelőtt azután újabb meglepetés érte a Noua ucca 16 szám alatti ház két fiatal lakóját

Ezzel a pénzespórtás kopogtatott be ajtajukon és nagy hátszót keltett elő a tarsolyából.

Az öröm leírhatatlan volt: a pénzes vevény ismét az udvarmesteri hivatal pecsétjét viselte magán.

Rezi Aladár mestermunkájával karriert csinált magának. Ofelsége kitüntetése nemcsak nevet biztosított neki a város iparostársadalmában, hanem hozzásegítette, hogy rövidesen műhelyt, illetőleg cipőüzletet nyithat és megélvezhesse jövőjét.

Felfüggesztésük idejére törlik a régi kéményseprő mesterek irapadóját.

A jogaikba visszahelyezett Satumare-szatmári kéményseprő mesterek kérvényt nyújtottak be dr. Cadariu Emil Satumare-szatmári pénzügyigazgatóhoz és kérték, hogy a nyolchónapi időre, amíg jogaikat nem gyakorolhatták, töröljék el az irapadójukat. A pénzügyigazgató megígérte a mestereknek, hogy amennyiben a köztisztasági vállalat igazolja, hogy az említett idő alatt tényleg nem dolgoztak, a nyolc hónapra eső irapadójukat eltörlik.

JOGOS AGGODALOM.

Kárdsznának elhunyt a férje. Rokonok, barátok vették körül a kétségbeesve jajveszékelt asszonyt.

— Ne sirj fiam, — vigasztalta egyik barátja, — hiszen csak ideiglenes a vdlás. Ha meghal, akkor fent az égben ismét férj és feleség leszel, mert haláluk után a volt házastársak ismét egybekelnek.

Kárdszná tágra meresztette a szemét:

— Bistós ez?
— Egész biztos.
— Tyhű, a mindenit, akkor legjobb lesz, ha én még itt lent a földön mielőbb férjhez megyek
— Miért?

— Mert a férjem első felesége már fent van az égben és így biztos, hogy boldogult Lafoşomat ő fogja lestoppolni.

Uj vezetőséget választott a Sătmăre-szalmári román iparosok egyesülete

A Sătmăre-szalmári román kisiparosok és kiskereskedők egyesülete vasárnap délelőtt közgyűlést tartott az egyesület Tudor Vladimirescu uccai székházában, amely ebből az alkalomból zsufozásig megtelt. A közgyűlés összehívásának elsősorban az volt a célja, hogy bejelentés azon az egyesület törvényes alapokra való fektetését. Elhatározta a közgyűlés, hogy a román kisiparosok és kiskereskedők beadványt intéznek a törvényszékhez, amelytől kérni fogják az egyesület jogi személyiségének a bejegyzését. Végül a közgyűlés megválasztotta az egyesület új vezetőségét, amely a következőképpen alakult meg: Elnök: Măndruţ Nicolae, alelnök: Fanu Aurel, titkár: Supuran Gheorghe, pártelnök: Cresniac Iosif, ellenőr: Pascu Arkadie, könyvtáros: Mărcus Augustin, egyesületi zászlós: Pavel Ioan.

Központi intézőbizottság: Ardelean Alexandru, Oprea Ioan, Darida Florea, Silaghi Alexandru.

Szekcióbírók: A munkaadók részéről: Cosma Ioan, Tagok: Hulban Vasile, Ilău Constantin.

A kereskedők részéről: elnök: Vuia Ioan, tagok: Suta Dumitru, Chirilla Ioan. A munkások részéről elnök: Sălăgean Alexandru, tagok: Mărcus Gheorghe és Mărcus Vasile.

Az új vezetőség nevében Măndruţ Nicolae elnök köszönetet mondott megválasztásáért, majd beszédében ismertette azt a programot, amelyet az egyesület élén ki akar fejteni. Ezek között szerepel az egyesület székházának renoválása, egy szövetkezet létrehozása, sorozatos kultúrlejárások, teastélyek megrendezése és téli kuglizó felállítás. Măndruţ elnök bejelentette, hogy minden igyekezetével azon lesz, hogy a román kisiparosok és kiskereskedők érdekeit megvédje. A közeli napokban sor kerül az egyesület munkanélküli tagjainak felségélyezésére. Javaslatára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel díszelnökké választotta Simiţion Aurel volt alpolgármestert, az egyesület régebbi elnökét, míg Murgu Ioan tiszteletbeli elnöké választották meg. Több hozzászólás után a közgyűlés véget ért.

Arlejtések

Agnitai gör. kel. egyházközség: Február 26-án árlejtés a gör. kel. templom felépítésére. Előirányzat 3.5 millió lei. Információk az egyházközség hivatalában.

CFR vezérigazgatósága, Bucureşti: Február 24-én zárkörű árlejtés porcellánizolátorok beszerzésére. Óvadék 5 százalék.

Casa Pădurilor, Bucureşti: Február 24-én árlejtés 37.413 szál fenyőfa eladására, Neamt megyei erősből. Kitermelési idő két év. Hivatalos becslés 4.695.000 lei. Óvadék 235.000 lei.

Brasovi erdőfelügyelőség: Február 23-án árlejtés 27.62 hektár területű ciucmegyei erdő faanyagának eladására. Kitermelési idő két év. Óvadék 55.000 lei.

Gheorgheni városa (Ciucmegye): Február 16-án árlejtés 500 kilométer bükk tűzifa 6000 köbméter fűrészpör és 1600 székér lécszerzésére cca 670 ezer lei értékben a városi villamosmű részére és a megvásárolt lécs és fűrészpör leszállítására. (205 ezer 400 lei előirányzat). Óvadék öt százalék. Információk a városi műszaki osztálynál.

Sibiu katonai arzenál: Február 28-án árlejtés acél, lemez, sárgaréz, huzal, vas, lánc, szegecs, csavarok beszerzésére cca. 1.200.000 lei értékben. Óvadék 5 százalék. Információk az arzenál irodájában, Str. Principele Nicolae.

CFR vezérigazgatósága, Bucureşti: Február 15-én árlejtés 2600 méter petróleumcső beszerzésére. Óvadék 5 százalék. Információk a CFR gazdasági ügyosztályán. Bucureşti, Str. Edgar Quinet 8.

Transilvaniai Állami Bányák és Vasipari Üzemek igazgatósága (RIMMA): Február 19-én 5000 tonna faszén beszerzése a humedosrai állami üzemek részére.

A vásáru olcsóbbodását várják, üzlettelen a vás piac

Emlékeztet, hogy 1937 decemberében szokatlánul erős üzleti tevékenység indult meg a belföldi vás piacon, amely hosszú hónapokig komoly áruhiánnyal küszködött. Decemberben a gyárak nagymennyiségű nyersvashoz jutottak és így mindenki arra számított, hogy januárban még erősebb lesz az eladás a vás piacon és a gyárakat el fogják halmozni megrendelésekkel, mert egyfelől a kereskedők a készletek nagyon megcsappantak, másfelől pedig a viszontelárusítók és feldolgozó üzemek ezuttal raktárakra is fognak vásárolni, nehogy megismétlődjen velük az, ami 1937 második felében történt és áru nélkül álljanak. Mindezek a várakozások nem váltak be a legkisebb mértékben sem. Arra a hírre, hogy a kormány olcsóbbá akarja tenni a vásárakat, a kiskereskedők felfüggesztették a

megrendeléseiket és a fogyasztók maguk sem vásárolnak, mert meg akarják várni az állítólagos olcsóbbodást. De ugyanakkor félbenmaradtak a betonvasmegrendelések is, sőt számos vállalkozó azt kérte, hogy egyelőre ne szállítsák le azt a vasárut, amelyet már régebben megrendelt a tavaszi építkezésekhez, mert ezek is bizonytalanokká váltak.

Más cégek azzal a feltétellel tartották csak fenn a régi megrendeléseiket, hogy amennyiben a vásárakat a kormány valóban leszállítja, a különbséget nekik sem kell majd megfizetniük. Az elmaradt megrendelésekre való tekintettel a vasfeldolgozó üzemek is leállították a nyersvasbehozatalt. A gyáraknak ennek ellenére van elegendő munkájuk, amennyiben az állam legalább 2-3 hónapra ellátta őket megrendelésekkel.

Kilencezer szövetkezet működik Olaszországban

A szövetkezeti mozgalom Olaszországban hosszú múltra tekinthet vissza. Már a XV. században voltak szövetkezeti alapon működő tejüzemek Olaszországban, az új gazdasági rendszer azonban csak legutóbb, a fascizmus uralomra jutása után indult rohamos fejlődésnek.

Mussolini miniszterelnök tudatában van a szövetkezeti eszme nemzetgazdasági és szociális jelentőségének, s az ő érdeme, hogy Olaszországban ma már egységes megszervezett szövetkezeti újról lehet beszélni. Mussolini egy alkalommal a következőket jelentette ki: „A szövetkezeti ügy olyan hatalom, amelynek ezekre menő tagja van és jelentékeny tőkét mozgat meg. Nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi és társadalmi jelentősége meg kívánja, hogy a fascizmus megfelelő elbánásban részesítse.”

Az 1931 március 21-i törvény a szövetkezetek fő érdeképviseletének az uniót ismerte el, amelyhez jelenleg 9 központ, illetve 9000 tagszövetkezet tartozik. Az unió ellenőrző tagjait és a szövetkezeti ügy előmozdításán fáradozik. Az egyes szövetkezeti üzletreszek minimális összege 100 lira. Adózás szempontjából a szövetkezetek a következő kedvezményeket élvezik: okmánybélyeg-illeték terén mérséklés, esetleg teljes mentesség; a mezőgazdasági szövetkezetek működésük első 10 évében nem fizetnek társulati adót.

Olaszországban 3 millió földtulajdonos, 2 és

háromnegyedmilió földbérlo és 2 és egy negyedmilió földműves él. Ezek közül számosan tagjai a mezőgazdasági szövetkezeteknek, amelyek megkönynyitják a hitelre való beszerzést és közreműködnek az értékesítésében. A kb. 450 beszerző szövetkezet (500.000 taggal) tekintélyes forgalmat bonyolít le (1932-ben 1.2 milliárd lira). 1932-ben 3700 tejfeldolgozó szövetkezet (250.00 taggal) a tejtermelés harmadát dolgozta fel.

Régebben Lombardia látta el Rómát tejjel, ujabban pedig Róma környékén alakultak tejszövetkezetek.

A bortermelő szövetkezetek száma 158, a tagoké 16.000; a szövetkezetek 1.25 millió hl. bort tudnak tárolni.

A dohány feldolgozása és értékesítése szintén szövetkezeti alapon történik, a közvetítő kereskedelem kikapcsolása mellett.

A selyemgubó feldolgozása már 1900 óta szövetkezetek utján megy végbe, jelenleg kb. 130 szövetkezet foglalkozik a gyűjtéssel, szarítással és a termelés együtödének értékesítésével.

Ezekből az adatokból is megállapítható, hogy Olaszországban a szövetkezeti mozgalom igen fejlett s az elért eredmények kimagaslók. A kormány támogatja a szövetkezeteket, mert tudja, hogy ezeken keresztül a nép széles rétegeink megélhetését teszi könnyebbé.

Ötvenezer váltót óvatoltak az országban félmilliárd lei értékben

Az összes váltók 75 százalékát az Okiráltságban óvatolták

Mint Bucureştiből jelentik, a múlt évben összesen 50.886 darab váltót óvatoltak az ország területén. 521.212.674 lei értékben, míg 1936-ban csak 39.697 váltót került óvásra 385.893.298 lei értékben. Számszerint 28, összességben 35 százalékos emelkedés mutatkozik. Ha az 1934. évi számadatokat 100-as alapszámmal vesszük, úgy 1937-ig a következőképpen alakult az óvatolt váltók helyzete:

Darabszerinti index-szám: 1934-ben 100, 1935-ben 80, 1936-ban 78, 1937-ben 100.04. Értékszerinti index-szám: 1934-ben 100, 1935-ben 45, 1936-ban 35, 1937-ben 47.

Ezek szerint tehát az óvatolt váltók mennyisége 1937-ben elérte — sőt meg is haladta — az 1934. évi számadatot, értékben azonban még csak a felét sem teszi ki a négy év előtti összegnek. Összességben csoportosítva a következő az óvatolt váltók helyzete:

	1936		1937	
	adós	váltó	adós	váltó
	%	%	%	%
5000 lejig	66	19	69	20
5001—10.000 lejig	16	13	14	14
10.0001—20.000 lejig	9.60	11	9	12
20.001—50.000 lejig	4.40	14	4.70	15
50.001—100.000 lejig	2.90	20	2.40	26
100.000 lejen felül	1.10	23	0.90	13

Az okiráltságban számszerint 32 százalékkal, összességben 41 százalékkal, Ardeal-Erdélyben 22, illetve 32 százalékkal, Basarabiában 7 illetve 31 százalékkal növekedett az óvatolt váltók tétele, Bucovinában pedig számszerint 40 százalékos emelkedés, összességben azonban 7 százalékos csökkenés mutatkozik. A részletesebb kimutatásból kitűnik, hogy Aradmegyében és a Criş-Körös-völgyében 16, illetve 44 százalékos volt az emelkedés.

Legtöbb váltót az okiráltságban — 75 százalék — és Munteniában — 65 százalék — óvatolták, míg a legkevesebb óvatolás Moldovában, Olteniában és Bucovinában történt. A fizetőképesség leginkább a 10.000—30.000 lejig terjedő hiteleknek csökkent.

FINOM EMBER

Egyik vállalati vezetőkről mondják, hogy messze vidéken ő a legfinomabb ember. Még a kanalat is villával veszi fel az asztalról.

12 milliárd lei értéket képvisel az ország vegyipari termelése

Számos új vegyipari vállalat alakult

Az ország ipari termelésében az élelmiszeripar után a második helyet foglalja el a vegyipar egy a termelés értéke, mint az investált tőke szempontjából. A vegyiparnak ezt a jelentőségét a petróleumfinomítók adják meg, amelyeket a hivatalos statisztikát a vegyiparba sorolnak. Ugy az investált tőkét, mint a termelés értékét tekintve, cca 50 százalékat képviselik a petróleumfinomítók a vegyipari termelésnek és investíciónak.

A vegyipar többi ágaiban is jelentős fejlődés mutatkozik úgy, hogy már a legtöbb vegyipari cikkben az import nagymértékben visszaesett.

Az ország vegyipara a legújabb statisztikai adatok szerint, a következőképpen oszlik meg:

- 34 petróleumfinomító,
- 34 lakk-, festék- és tintagyár,
- 29 gázgyár,
- 20 galit- és gumiárugyár,
- 33 szappan- és gyertyagyár,
- 8 kénsav- és szulfátgyár,
- 7 keményítőgyár,
- 4 enyv- és műtrágyagyár,
- 3 gyufagyár,
- 4 falepártó üzem,
- 1 robbanóanyaggyár,
- 13 gyógyszergyár (gyógyszerlaboratóriumokon kívül),
- 7 kémiai gyár,
- 18 illatszergyár,
- 2 szódá- és klórgyár,
- 13 aszfalt-, vaselin- és zsíradékgyár,
- 18 egyéb vegyipari üzem.

A vegyipar fejlődése a legújabb statisztikai adatokat véve figyelembe, a következő képet mutatja, összehasonlítva az 1929. évi konjunktúraév,

a kontingentálás bevezetése előtti 1932. év és az 1935. év adatait:

	1929.	1932.	1935.
Vállalatok száma	248	278	281
Investált tőke (millió leikben)	6.132	7.159	9.545
Motorikus erő HP	69.326	65.659	99.368
Felhasznált nyersanyag értéke (millió leikben)	5.773	3.936	4.535
Termelés értéke (millió leikben)	11.011	7.384	9.503

A fenti adatok a teljes vegyipar képét mutatják. A petróleumfinomítók helyzete ezzel szemben a következő volt a rendelkezésünkre álló 1929. évi és 1935. évi adatok összehasonlítása alapján:

	1929.	1935.
Vállalatok száma		36
Investált tőke millió leiben	3.006	5.542
Motorikus erő HP	8.608	32.085
Felhasznált nyersanyag értéke millió leikben	4.166	3.121
Termelés értéke millió leikben	7.346	6.001

Az egész vegyipar adatait véve figyelembe, megállapítjuk, hogy úgy a vállalatok száma, mint az investált tőke állandóan növekedett. Ezzel szemben a termelés értéke és ennek megfelelően a felhasznált nyersanyag értéke a kontingentálás bevezetésének évéig csökkent és azután ismét emelkedett.

Az 1936. évben a vegyipari termelés értéke 10 milliárd 800 millió lei volt. Az elmúlt évben egyrészt a petróleumtermékek árjavulása, másrészt a termelési program kibővítése következtében a vegyipari termelés értéke jelentős mértékben megnövekedett, úgy, hogy több, mint 12 milliárd leire lehet becsülni az 1937. évi termelés értékét.

A vegyipari import alakulása

A vegyiparban a petróleumfinomítók, tudvaleg exportra termelnek és így petróleumtermékekben behozatalra nem szorulunk, kivéve egyes speciális gépolajakat, amelyeket külföldön külföldi szabadalmak szerint készítenek. A vegyipar többi ágaiban az import eléggé jelentős, amit az 1929, 1932, 1936. és 1937. évi import alábbi statisztikai adatok mutatnak:

Import 1929-ben		
Gumi és celluloidárak	Tonna	Lei
Vegyitermékek és gyógyszerek	8.865	851
Illatszerek	18.397	658
Festékek és lakkok	50	58
Robbanóanyagok	9.102	372
	498	56
	36.912	1.993
Import 1932-ben		
Gumi és celluloidárak	Tonna	Lei
Vegyitermékek és gyógyszerek	6.088	411
Illatszerek	21.134	465
Festékek és lakkok	37	34
Robbanóanyagok	7.285	3.395
	173	20
	24.717	4.265

Import 1936-ban

	Tonna	Lei
Gumi és celluloidárak	9.724	337
Vegyitermékek és gyógyszerek	9.830	582
Illatszerek	27	23
Festékek és lakkok	3.932	302
Robbanóanyagok	283	45
	19.903	1.269

Vegyipari tranzakciók az elmúlt évben

A gumiiparban újabb alakulás a Banloc S. A., amely 150 millió lei részvénytőkével alakult meg gumiárugyár felállítására céljából. A meglévő gumiárugyarak közül a Cauciucul Quadrat 20 millió leire, a Caurom szintén 20 millió leire emelte fel részvénytőkéjét. A braşovi Fabrica de Cauciuc S. A. berendezkedett autógumik gyártására, a Mire S. A. hó- és sárcipőgyár 2 millió leire emelte fel részvénytőkéjét.

A festékárugyarak közül a Zimmer & Co. S. A. Bucureşti részvénytőkéjét 50 millió leire emelte. Anilinfestékgár felállítására alakult meg és megkapta a versenyvédelmi törvény kedvezményeit az

Industria Chimică Albă S. A., amely közel 40 millió leire emelte részvénytőkéjét és helyezi üzembe ebben az évben.

Füstfekete gyártásra alakult meg a Bata Művek részvételével a Romcar S. A., különböző vegyitermékek előállítására alakult meg a Romochim S. A. Bucureşti.

A meglévő nagyobb vegyipari üzemek közül a Mărăşeşti S. A. és a Phoenix S. A. Baia Mare rendezkedett be több speciális vegyitermék gyártására és ezzel kapcsolatban mindkét vállalat jelentős üzem bővítéseket hajtott végre.

A vegyiparban a legnagyobb tranzakció a Nitrogen S. A. nacionalizálása volt, amely a múlt évben nyert végleges lebonyolítást. A Nitrogent, amint ismeretes, a Mica vezetése alatt álló román tőkecsoport nacionalizálta.

A vegyipari tranzakciók közé sorozható a tanningyár felállítására megindult tárgyalások befejezése. A tanningyár felállítására az Intrepinderile Cioara kapta meg a versenyvédelmi törvény kedvezményeit.

A vegyiparban ezenkívül több vállalat hajtott végre tőkeemelési tranzakciót, így a Carbosar S. A. 3 millióról 10 millió leire, a Hermes növényi olajgyár 12.500.000 leiről 15.130.000 leire, a Vulcan S. A. Timişoara 200.000 leiről 3 millió leire emelte részvénytőkéjét. A Phoenix növényi olajgyár 45 millió lejes tőkeemelési tranzakciójának lebonyolítása most van folyamatban.

Új maximális árak léptek érvénybe Oradea-Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad város vezetésének ülésén Fildan Iosif a közigazgatási ügyosztály vezetője a tanács elé terjesztette a maximálisról szóló miniszteri rendeleteket, valamint az elsőrendű közszükségleti cikkek ármegállapításáról szóló javaslatot. A só, petroleum és a fahusok részére szükséges gyapot árai már érvénybe is léptek és ezeket szigorúan ellenőrizni fogják.

A maximális bizottság a következő árakat javasolja:

Nullás liszt kilója nagyban 9.40 lei, ki-

csinyben 10 lei, fehér liszt kilója nagyban 9 lei, kicsinyben 9.50 lei, félbarna liszt kilója nagyban 8.20, kicsinyben 9 lei. Barna liszt 7.50, fehérkenyér 9. félbarna kenyér 8, barna kenyér 7 lei. I. osztályu marhahús 22 lei. II. osztályu marhahús 18, borjúhús 25, szopósborjú 32, disznóhús 28 lei. Zsírnak való szalonna 34 lei kilogrammonként, vágottfa mázsánként 60 lei, házhoz szállítva 65 lei.

A maximálisról szóló rendeletet a városi tanács hirdményekben hozta nyilvánosságra.

Az iparkamarák új csoportosítása

A szombaton megjelent Monitorul Oficial többek között közli azt a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, amely az ország kereskedelmi és iparkamaráinak csoportosításáról a az egyes kamarák különböző tagozatainak összetételéről intézkedik. A minisztertanácsi jegyzőkönyv megállapítja a különböző kamarák egyes tagozataiba beválasztandó tagok létszámát is. Az aradi kereskedelmi és iparkamarát illetően a következőképpen intézkedik a minisztertanácsi határozat: Nagykereskedelmi tagozat 16 rendes és 8 póttag, kiskereskedelmi tagozat 8 rendes és 4 póttag, nagyipari tagozat 12 rendes és 6 póttag, kisipari tagozat 5 rendes és 3 póttag. Ezek szerint az aradi kamarának 40 rendes és 21 póttagja lesz.

KÜLÖNÖS HALALOK

Papucs Kamilló övegy lett.
Valaki megkérdezte tőle:
— Mi baja volt szegény feleségének?
— Azt hiszem, — hangzott a válasz, — hogy túlgyorsan élt.
— Hogy értem ezt?
— Amikor elvettem, öt évvel volt fiatalabb nálam és most láttam az irataiból, hogy tíz évvel idősebb volt, mint én.

Jól sikerült az aradi bőriparosok bálja

Az Aradi Bőriparosok Szindikátusa szombaton az övegyek és árvák javára a volt Ipartestület termében nagyszabású táncestélyt rendezett. Az érdekes rendezés Ilica Gheorghe főrendező és Boer Alexa rendezője őröndje. A táncestély úgy sikerült, mint anyagilag sikerült. A közönség, ezúttal is bizonyosságot tett jótékonykodásáról, a mennyiben nagyszámban vett részt a nemes célt szolgáló mulatságon.

TULZAS

Jellemző azokra, akik a kereskedelemre haragszanak, hogy a kereskedőktől már a fizetésképtelenséget is irigylik.

A Zălau-zilahi iparkamara új vezetői.

A Zălau-zilahi Kereskedelmi és Iparkamara interimár bizottságának elnökévé Hendea Nicolae nagyiparost, alelnökévé Dumitru Mastan Zălau-zilahi kereskedőt nevezte ki a kereskedelmi és iparügyi miniszter.

Kielégítő a CFR autóbuszok bevétele.

A CFR az 1936. évben 11.000 km. utvonalon kapott kizárólagos koncessziót autóbuszok járására, azonban az 1937. év folyamán csak 4830 km. utvonalon jártak a CFR autóbuszai. Az üzemben lévő vonalakon 190 CFR autóbusz bonyolítja le a forgalmat, amelyek az 1937. év folyamán összesen 2 és fél millió utast szállítottak. A CFR autóbuszok forgalma a rentabilitás szempontjából nagyon kielégíti a vasut vezetőségét. Annál érthetlenebb, hogy a CFR nem állít be több autóbust és a forgalmat nem veszi fel a többi koncesszionált vonalon is.

Módosítják az iparkamarai választások szabályait

A Monitorul Oficialban királyi rendelet jelent meg a kereskedelmi és iparkamarai választások végrehajtási utasításának módosításáról. A hatodik szakasz hatodik bekezdése így hangzik: Valamennyi irat készhezvétele után, a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének igazgatótanácsa, miután igazolta a választói névjegyzékkel kapcsolatos eljárást, a szavazó-testület összehívásának szabályos voltát, a jelölések benyújtását, a választási munkálatok végrehajtását és letárgyalta a benyújtott felfolyamódásokat, kategóriánként dönt a választás érvényesítéséről, vagy megsemmisítéséről. A hatodik szakasz nyolcadik bekezdése így intézkedik: A szövetség döntése azonnal közzétételre kerül a kereskedelmi és iparügyi minisztériummal, az illető kamarával és az illetékes törvényszék elnökei-

Szigoruan alkalmazzák a nemzeti munka védelméről szóló törvényt

Az elmúlt héten összeült Bucureşti-ben a román elemnek a vállalatoknál és gyáraknál való elhelyezését intéző központi bizottság. Florentin Dumitrescu mérnök, a bizottság elnöke ismertette a helyzetet és rámutatott arra, hogy

a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazása nem a hiányosságok miatt maradt bizonyos vonatkozásokban hatástalan, hanem mert egyes tényezők szabotálták a törvényt.

Hangsúlyozta, hogy a jelenlegi kormány nagy súlyt helyez a teljes elvi megvalósításra. Megbeszélte a bizottság az ellenőrzés hatékonyabbá tételének feltételeit. Előreláthatólag a jövőben olyan vállalatoknál, amelyeknek alkalmazotti létszáma százon alul van, az ugynevezett kerületi ellenőrző bizottságok alkalmaznak majd a büntetéseket, míg az ezeknél nagyobb vállalatok kihatási ügyel továbbra is megmaradnak a központi bizottság és a kereskedelmi- és iparügyi miniszterium hatáskörében.

Fontos határozatot hozott a bizottság azon szakemberek ügyében, akiket nem lehet román munkasoróval helyettesíteni. Ugy döntöttek, hogy ilyen esetben

a vállalatot kötelezik a különös szakmai képzettséget igénylő állás megkészenésére,

olyan formán, hogy az idegen szakértő mellé a vállalkozónak olyan román munkasorót kell vennie, aki azután a lehető legrövidebb időn belül megfelelően kiképezze magát. Ilyen módon azt remélik, hogy a nélkülözhetetlennek minősített idegen szakembereket is sikerül majd helyettesíteni, megpedig olyan módon, hogy a munka nem szenved fennakadást.

Ami a kisebbségi személyzetet illeti, ezeknek alkalmazását a törvényben előírt kereteken belül feltétlenül fenntartják.

Azon vállalatoknál, amelyeknek termelése a nemzetvédelem ügyével függ össze, vagy amelyek nemzetvédelmi jellegű gyártási titkokkal dolgoznak, az ellenőrzés joga a nagyvezérkar kezébe megy át. A hadsereg legfőbb irányító szerve rostálja majd ki azután ezen vállalatok kisebbségi alkalmazottai közül a megfelelőket és határoz helyzetükről.

A bizottság egyébként tovább folytatja munkáját.

Tizenegyezer új cég alakult az országban

A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége mellett, mint ismeretes, központi cégbejegyzési hivatal működik, amely most hozta nyilvánosságra a megalapításától 1937. dec. 31-ig eszközölt cégbejegyzésekről készített számcsoportosítást. Az elmúlt év utolsó napjaira 236 ezer 081 egyéni, 23.945 pedig társas cég. A hivatal létesítése óta a nyilvántartás közléséig 21 ezer 104 egyéni és 3438 társasceget töröltek, tehát 1938. január elsején ténylegesen 213.484 cég működött. Az elmúlt év február 10-én nyilvánosságra hozott kimutatással összehasonlítva ezeket a számokat, megállapítható, hogy tavaly körülbelül 11 ezer új céggel több tevékenykedett az ország gazdasági életében.

Természetes, hogy a legtöbb cég Bucureş-

tiben működik. A január elsején működő bejegyzett cégek száma a fővárosban 26.789, szemben az 1937. februárjában nyilvántartott 23.525 céggel. Ezután, az ország egyes megyéinek helyzetét tekintve, a következőképpen sorakoznak a legtöbb cég működés terét képező vidékek: Timiş-Torontal—Temesorontal, Arad, Dolj, Bihor-Bihor, Cernauti, Lapuşna, Teleorman, Prahova és így tovább. Az aradi kereskedelmi- és iparkamara céghivatalánál ennek létesítése óta összesen 9737 bejegyzés történt (8970 egyéni és 761 társasceget). Az elmúlt év februárjában ez a szám 9352 volt. A céghivatal létesítése óta 2760 törlés történt (tavaly február tizedikéig 2400), így tehát a január elsején működő cégek száma 6971, a tavaly februárban nyilvántartott 6952 céggel szemben.

Emelkedett a vasut bevétele

A CFR statisztikai osztálya a napokban készítette el a vasutak 1937. évi forgalmának kimutatását, amelynek adatai minden vonatkozásban a CFR forgalmának és bevételeinek jelentős emelkedését mutatják.

Az adatok szerint az utaskilométerek, illetőleg a személyforgalom 8.1 százalékkal, a teheráru-forgalom pedig 7.8 százalékkal volt magasabb az 1937. év folyamán,

mint az előző évben. Az áruszállítások 1937. szeptemberben és októberben visszaestek, amit a vasut vezetősége a petróleumszállítások csökkenésével magyaráz.

A CFR 1932. évben kezdte meg az automotor forgalmát és azóta azt fokozatosan fejlesztette, különösen a helyiérdekű vonalakon. Jelenleg 219 automotor van forgalomban, amelyek igen hasznos szolgálatot tesznek a mintegy 6000 kilométert kitevő helyiérdekű vonalakon, ahol a tényleges személyforgalomnak 62 százalékát ezek bonyolították le.

Érdekesek a kimutatásnak az országuti társasgépkocsi forgalmára vonatkozó adatai. Az államvasut még 1936-ban 11.000 kilométert kitevő utvonalon kapott kizárólagos koncessziót autóbuszok járatására, azonban az 1937. év folyamán csak 4830 kilométer utvonalon jártak a CFR autóbuszai. Az üzemben lévő vonalakon

190 társasgépkocsi bonyolítja le a forgalmat,

amelyek az 1937. év folyamán összesen 2 és fél millió utast szállítottak.

A CFR társasgépkocsi forgalma a rentabilitás szempontjából nagyon kielégíti a vasut vezetőségét.

Egyes fővonalak vonalszakaszain megkezdtek a második sínpar lefektetését. A fővonalak többi szakaszain kicserélték a sineket és talpfákat, úgy hogy jelenleg a vonatok 110 kilométeres sebességgel haladhatnak a fővonalakon. Az 1937. évben nagy mértékben előrehaladt az Ilva Mică—Dorna Vatra, a Reşiţa—Caransebeş és a Bumbăşti—Livezeni vonalak kiépítése, amelyeket a programban megjelölt időben be is fejeznek.

Tíz évvel ezelőtt kezdték meg az államvasut újjászervezését, amikor is a vasutnak 128.000 alkalmazottja és munkása volt.

Tíz év alatt a vasut alkalmazottainak létszáma fokozatosan 79.212 személyre csökkent,

oly módon, hogy a nyugdíjazások folytán megüresedett helyekre új alkalmazottakat nem vettek fel és nagyszámban alkalmazottakat elbocsátottak. Az 1937. évi 79.212 főnyi személyzet az 1927. évi 128.000 hatvannégy százalékát teszi ki.

KOCKAZATOS HATÁROZAT

— Maga egész életében derék, rendes kereskedő volt, hogy adhatta most a fejét ebédre?
— Revidáltam eddigi álláspontomat, kérem.

Uj román kisiparos-egyesület alakult Aradon

Vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel gyűlést tartott a volt ipartestület épületének nagyszobájában az aradi román iparosság egy csoportja. A gyűlés során megalakították az „Aradi és Aradmegyei Román Kisiparosok Ligája” néven működő egyesületet.

A közgyűlést Tulbure Ioachim nyitotta meg, majd pedig Vulcu I. Maximot, az egykori ipartestület volt elnökét korelnökké kérték fel. A korelnök megnyitó beszédében annak szükségességét hangoztatta, hogy a kisiparban elősegítsék a román elem érvényesülését. A következő felszólaló Munteanu Victor volt, aki közölte a megjelentekkel, hogy az új iparosalakulatba kisebbségeket nem vesznek fel.

Megemlékezett arról, hogy a közelmúltban kinevezték az aradi munkakamara új átmeneti bizottságát és az iparos tagozat élére Coroban Stefannal az élen a Samoila Alexandru volt szenátor elnöke alatt működő kisiparos szövetség tagjai kerültek.

— Mi nem tekinthetjük ezeket a kisiparosokat az összes aradi román kisiparosság képviselőinek, annál is inkább, mert kijelentették, hogy ők nem szakadhatnak el a kisebbségi iparosságtól. Ezért tiltakozásunkat jelentjük be a munkakamara átmeneti bizottságának összetétele ellen.

Tulbure Ioan olvasta fel ezután az új iparos egyesület kívánásait, amelyek többek között a következők:

A közszállítások alkalmával öt százalékos előnyt élvezzenek az új iparosszervezet tagjai. A közmunkáknál a többségi iparosokat részesítsék előnyben. Állapítsanak meg a kisiparosok családjának fenntartásához szükséges adózatlan létminimumot és mentesítsék a kisiparosokat, akik egyben tagjai a munkakamarának, a forgalmi adó alól. Biztosítsák a betegsegélyező önkormányzatát és módosítsák a nemzeti munka védelméről szóló törvényt.

Ezeket a kívánásokat még az alábbiakkal egészítették ki:

Tilták meg a kisebbségeknek, hogy inasotthonokat építsenek és fenntartsanak. Létesítsenek iparos hitelszövetkezetet is, amely a múlt kormány idején létesített kisipari hitelintézettel fenntartsa a kapcsolatot.

Az új alakulat alapszabályait Sbarcea Teofil olvasta fel. Ez többek között úgy intézkedik, hogy az új egyesületnek kisebbségi tagjai nem lehetnek.

A következő felszólaló Stanila Ioan volt, aki a „Román Kisiparosok és Munkások Egyesülete” üdvözlését tolmácsolta. Azt javasolta is, hogy tiltakozzon a közgyűlés az aradi munkakamara új átmeneti bizottságának összetétele ellen. A közgyűlés ezután a következő vezetőseget választotta meg:

Elnök: Tulbure Ioachim, alelnökök: Sfat Vichentie és Arion Nicolae, főtitkár: Cheverean Ioan, könyvelő titkár: Sbarcea Teofil, ellenőrök: Tincu Ioan, Bogdan Iosif és Suciu Ioan, helyettes ellenőrök: Boanca Izidor és Suba D., könyvtáros Mihailovici Al., pénztáros: Milas Gavril, gazda: Sfat Ioan, választmányi tagok: I. Sár, A. Sár, Cociuban Gheorghe, I. Tatu, C. Adam, Petru Cristea, Gh. Marita, P. Rusu, J. Ardelean, A. Adoc, T. Camenita és I. Musca. Választmányi póttagok: Gurzau Aurel, Scorţar Gheorghe, P. Rista és Pantea Gh.

A közgyűlés elhatározta, hogy hódoló táviratot intéz Őfelsége II. Carol királyhoz és táviratilag üdvözlí Cuza Gh. munkaügyi minisztert.

Szeszdenaturáló telepet állítanak fel Cluj-Kolozsváron.

A szeszmonopol igazgatósága 10—15 éven belül visszafizetendő nagyobb kölcsönt vesz fel. A szeszmonopol a kölcsönből számos helyen saját lerakatot állít fel, így többek között Cluj-Kolozsváron is. Elhatározta a monopol, hogy 7 szeszdenaturáló telepet létesít az országban, amelyek az étetésre és ipari célokra szolgáló szeszt fogják denaturálni. Az egyik denaturáló telepet így Cluj-Kolozsváron állítják fel.

Szakmánként szervezik meg az adókvető bizottságokat

Fővárosi lapjelentések szerint a pénzügyminisztérium az elmúlt héten már megkezdte az adómegállapítások előkészítését s már hétfőtől kezdődőleg az illetékes közegek már meg is kezdték az előzetes vizsgálatokat, amelyek a jövő évi adómegállapítások alapját képezik. Az adóalanyok fontossága szerint ezeket a megállapításokat a pénzügyi ellenőrök, vagy felügyelők eszközlik s az adóalany köteles minden iratot és minden könyvelési tételt rendelkezésre bocsájtani. Egyébként is, mivel ezek az előzetes tájékoztatók az adómegállapításnál feltétlenül figyelembeveendő adatként jönnek számításba, mindenki saját érdekét szolgálja, ha a megfelelő iratokat minden további nélkül felmutatja. A Prezentul című bucaresti lap hangsúlyozza, hogy bár az elmúlt években nem vették komolyan ezeket az előkészítő tájékoztatókat, 1937-ben beigazolódtott,

hogy miniszteri utasításra egyetlen bizottság sem eszközölt csökkentést az előzetes tájékoztató alkalmával megállapított összegekből. Minden esetben csakis a fellebbezés lehetősége maradt meg az adófizetők számára.

Ugyancsak a Prezentul azt írja, hogy az évi adómegállapító bizottságokat szakmánként szervezik meg olyanképpen, hogy például egy város összes vendéglőseit és szállodáit egy bizottság adóztatja meg, s egy szakmába tartozó kereskedők ugyancsak egyazon bizottság elé kerülnek és így tovább.

Végül megemlíti a lap, hogy bár február 28-án jár le az a határidő, amelyet az ingatlanadók leszállítására vonatkozó kérvények beadására határoztak meg, ezeket a beadványokat egész március és április hónapok folyamán elfogadják.

393 új ház épült az elmúlt esztendőben Cluj-Kolozsvárott

Cluj-Kolozsvár város mérnöki hivatala az év végén elkészítette a város területén a múlt évben történt építkezések statisztikáját. Ez a statisztika rendkívül kedvező, mert a beépített terület vége figyelembe, az ország összes városai közül Cluj-Kolozsvár a harmadik helyen áll, Bucureşti és Constanţa után.

A múlt évben fellendült a vállalkozási kedv és fellendültek az építkezések is, annak ellenére, hogy a kormány már régebben eltörölte a házádo-mentességet és megvonta a új épületek kedvezmé-

nyeit is. A mérnöki hivatal statisztikája szerint az elmúlt évben Cluj-Kolozsváron 393 új épületet emeltek és az így beépített terület 42.408 négyzetméter területet tesz ki. 1935-ben 376 építkezés volt 43.522 négyzetméter beépített területtel, 1936 évben viszont 303 építkezés 38.184 négyzetméter területtel.

Az idén nem indul olyan kedvezően az építkezési szezon, mint az elmúlt évben. Az építkezési vállalkozók véleménye szerint az idei építkezések még a felét se fogják kitenni a múlt évének.

Az aradi munkaügyi felügyelőség felhívása az alkalmazottak elbocsátásával kapcsolatban

Az utóbbi időkben az ipari és kereskedelmi vállalatoknál történt munkaelbocsátásokkal és üzemszünetekkel kapcsolatban az aradi munkaügyi felügyelőség az elmúlt héten Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelő és O. Păcurariu helyettes felügyelő aláírásával szétküldte a vállalatokhoz intézett körlevélét. A körlevél bevezető része hivatkozik az elbocsátások révén a munkásságot ért súlyos helyzetre, majd kitér a közrendet érintő fontos szempontokra, végül leszögezi, hogy a vállalatok nem függetleníthetik magukat a nemzet politikai követelményeitől.

Ezért a vállalatok figyelmét felhívja a következő pontok betartására:

1. A jövőben ne hozzanak intézkedéseket a munkafeltételekre és alkalmazottakra vonatkozóan, csakis ha azt a munkafelügyelőségen előzőleg bejelentették. Még akkor is, ha csak egy-ny esetről van szó, de azok elég gyakoriak.

2. A vállalatok, a lehető legrövidebb időn belül jelentést kötelesek benyújtani a munkafelügyelőségre, feltüntetve nehézségeiket, vagy azok eshetőségét, ugyanakkor a megfelelő indítványukat is tüntessék fel. Pontos összehasonlító adatokkal tüntetendő fel pénzügyi és gazdasági helyzetük, rendelések, termelés, árak, jövedelmesség, piac, személyzet, a személyzet fizetése, stb. utalással az általunk észlelt okokra s az eredményes orvoslásra. Hasonló jelentéseket mindannyiszor ki kell állítani, valahányszor abba a helyzetbe kerülnek, hogy munkabércsökkentéseket kénytelenek életbe léptetni.

3. A munkatörvények tiszteletben tartása és alkalmazása mindenkor szem előtt tartandó. Felhívjuk figyelmét főleg a hadirokkantak, hadiárva és hadiözvegyek elhelyezését szabályozó és védő törvényes rendelkezéseire, a román nemzetiségű személyzet alkalmazását védő törvényre, a vasárnapi munkaszünetre a szakmai képzést és az ipar gyakorlását pártoló törvényre, szerződésekre, végül a kiskorúak és nők munkáját, munkaidejét szabályozó törvényre.

4.) Bármilyen irodaszolgái, — munkás —

vagy tisztviselői állás megüresedését azonnal közölni kell a munkafelügyelőséggel. Új személyzetet csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha a munkafelügyelőség közli, hogy ott nincs jelentkező ilyen állás elfoglalására. A munkafelügyelőség 24 órán belül megadja a feleletet.

5.) Minden hét végén a szolgálthól bármilyen okból kilépett alkalmazottak bejelentendők a munkafelügyelőségnek, ugyanakkor az újonnan alkalmazottak névsora is. Ha tíznél nagyobb a száma az elbocsátottaknak, úgy az elbocsátást meg is kell indokolni.

Végül közli a munkafelügyelőség a vállalatokkal, hogy minden felvilágosítással készséggel szolgál, akár távbeszélő útján is, — önműködő távbeszélő szám 1888, — ha pedig szükséges, a felügyelőség közgei helyszíni kiszállást is eszközölnék. Hangsúlyozza a körlevél, hogy a vállalatok és a munkafelügyelőség közötti együttműködés feltétlenül szükséges. Azon a vállalatok ellen, amelyek nem hajlandók együttműködni, a törvényt kiméletlen szigorral alkalmazzák.

— Szigorúan ellenőrzik a vasárnapi munkaszünetet. A munkaügyi minisztérium a Szent Szinódus és a központi egyházi tanács megkezdésével utasította a rendőri hatóságokat, hogy szigorúan ellenőrizzék a vasárnapi munkaszünet betartását. Ennek értelmében a főváros rendőrsége körrendeletet adott ki, amelyben az ellenőrzés megszigorosítását rendelte el.

✱

A KIS HUMORISTA

A tanító azt magyarázza az iskolában, hogy az ember porból lett és porrá lesz.

Pali hazajön és azt kérdi a papájától:

— Tudod-e, mi lesz a négerből, ha meghal?

— Na mi?

— Szénpor.

Feloszlatta a munkaügyi miniszter a központi munkásbiztosító választmányát

A munkaügyi miniszter feloszlatta január 28-án kelt végzésével a központi munkásbiztosító pénztár választmányát és ennek helyébe ideiglenes bizottságot nevezett ki, amelynek tagjai: Iuliu Mumaiu elnök, munkásbiztosítási szakértő, dr. T. Topa, az Országos Orvosszövetség delegátusa, Oswald Teodoreanu jogtanácsos, Constantin Zamfirescu, Grigorie Alexandrescu, Grigorie Georgescu, a kereskedők képviselője, Ivanescu Constantin és Gică Hristescu a kisiparosok képviselője, Virgil Râmniceanu mérnök, Mateu Dragomirescu és Ion S. Popa mérnök a nagyipari alkalmazottak képviselői, Munteanu Nicolae és Constantin Rică Dumitrescu a kisipari alkalmazottak képviselői.

PROPAGANDA

Valamelyik este Macera ezzel állított be a feleségéhez:

— Melánia, ültözz fel szépen, vendéget hívom vacsorára.

— Te mamlász, — förmedt rá a felesége — pont ma hívsz vendéget, mikor nincs is vacsora, mert a szakácsnő rossz hangulatban van, a Mórica-lázba beteg, én se érzem jól magam és a mama is eljött!

— Eppen ezért, — vigyorgott meglepődötten Macera — az a szerencsétlen ugyanis nőülni akar.

Nem viszik el Dej-Désről

a betegségyőző központot.

Hiradások jelentek meg, melyek szerint mozgalom indult meg a Dej-dési kerületi betegségyőző központnak Bistrița-Besztercére való áthelyezése érdekében. Illetékes helyen kijelentik, hogy a tényleges áthelyezésről szó sincs — csupán vannak, akik ezt szeretnék. Az áthelyezés, máskülönben sem szolgálná a tagok érdekeit.

ORVOSI RECEPT

Egyik jónévi braziliai professzor tanácsa a korai kopaszodás megelőzésére: „A haját naponta tizenhatszor mustárral kevert petroleumban megmosni, utána a fejéért kénssavas vattával jól bedörzsölni, majd minden harmadik hajmosás után a tarkóra 17 deka libazsírt kenni és 31 másodpercig forró kályha előtt gugolni”.

Maximálni akarják a fővárosban

a hentesárugyártmányok árát.

Braescu bucureştii főpolgármester, a főváros tanácsával értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy az élet olcsóbbá tétele végett maximálni fogják a hentesárugyártmányok árát. A tervek szerint mintegy 15—20 százalékkal csökkentenék a felvágottak árát.

PROBLEMA

— Mórica, mondd meg nekem, miért kell iskolába járnunk?

— Tanító ur, kérem, ezen már én is sokat töprengtem.

A mezőgazdasági és kisipari gépeket nem oldják fel a kontingentálás alól.

A földmívelésügyi minisztérium átirattal fordult az iparügyi minisztériumhoz, amelyben azt kérte, hogy az 1—20 lóerejű stabil motorok és lokomobilokat vegyék ki a kontingentálás alól, miután ezeket a gépeket majdnem kizárólag a mezőgazdaságban és kisiparban használják, belföldön pedig nem tudják még előállítani. Az iparügyi minisztérium azonban a kérést nem találta teljesíthetőnek, még pedig azzal az indoklással, hogy a kontingentálás megszüntetése esetén ezeket a gépeket olyan országokból is be lehetne hozni, amelyekkel szemben Romániának nincsenek deviza követelései, holott olyan országokból is beszerezhetők, amelyek jó vevői Romániának és így az import fizetésére fedezet is van.

A Sibiu-nagyszebeni törvényszék döntése szerint

„A megrendelőjegy nem bélyegköteles, ha annak alapján szabályszerűen telbélyegzett számlát állítottak ki”

Annakidején részletesen ismertettük azt a pénzügyminiszteri rendeletet, amely előírta, hogy a kereskedők és iparosok által kibocsájtott megrendelőjegyeket külön 1.40 százalékos bélyegilletéssel kell ellátni, még akkor is, ha annak alapján szabályszerűen telbélyegzett számlát állított ki a fél. A bélyegmentesség csak akkor áll fenn, ha a megrendelő nem írta alá a megrendelési lapot.

A pénzügyminiszter rendeletével némileg ellentétben áll a Sibiu-nagyszebeni törvényszék II. székének 787—1937. számú ítélete, amelyet az alábbiakban ismertetünk:

Egy nagy Sibiu-nagyszebeni vállalat ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel azon a címen, hogy írásbeli megrendelőjegyet bocsájtott ki egy bucureştii céghez, amely nem volt telbélyeggezve, de a szállított árukra vonatkozóan számlát is állított ki, amely azonban már a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusa szerint szabályszerűen fel volt bélyeggezve.

A kihágási jegyzőkönyv megállapította, hogy a megrendelőjegy bizonyos fizetési és szállítási technikai feltételeket írt elő, vagyis a felek között a szállításra és munkálatok végrehajtására vonatkozó kötelezettségeket állapított meg, ennek alapján ezt a megrendelőjegyet szerződésnek kellett tekinteni és le kellett volna róni utána a bélyegtörvény 13. szakaszának 3. paragrafusában meghatározott 1.40 százalékos bélyegilletéket a számlán lévő bélyegen kívül.

A bélyegtörvénynek említett szakasza ugyanis elrendeli, hogy a felek között írásban létrejött szállításra, munkatelljesítésre vonatkozó szerződések ilyen bélyegilleték alá esnek, amennyiben az ilyen szerződések magánfelek között jöttek létre.

A törvényszék ítélete szerint azonban a bélyegtörvény általánosságban lényeges különbséget tesz egyrészt kereskedők és iparosok, másrészt magánfelek között, úgyhogy ahol magánfeleket említ, az megszorítva értelmezendő és ez nem vonatkozik kereskedőkre és iparosokra.

Figyelemmel arra, hogy a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusa szerint a kereskedőknek és iparosoknak egymásközötti, valamint magánfelek részére történő eladásokról, még ha azok előzetes megrendelések alapján jöttek létre, számlákat kell kiállítani, amelyek 0.20 számlabélyeggel telbélyegzendők és minthogy a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusa II. és IV. bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a kereskedők és iparosok kötelesek is számlákat kiállítani, azokat két évig megőrizni és az ellenőrző pénzügyi hatóságok rendelkezésére bocsájtani, ebből az következik, hogy a bélyegkötelezettség is csupán a valóban végrehajtott eladások után áll fenn, amelyekre nézve számlákat állítottak ki, nem pedig közönséges írásbeli megrendelő jegyekre, amelyek a szerződés szempontjából csupán tervezetnek tekintendők és attól a feltételtől függ érvényességük, hogy a felek azt elfogadják. Ebből következik, hogy egy ilyen megrendelőjegy magábanvalóan nem szolgálhat alapul arra, hogy bélyegyet követeljenek utána.

Arra nézve, hogy a törvényhozónak nem állott szándékában ugyanazon ügyletre vonatkozóan kétféle adót is megállapítani, a Sibiu-nagyszebeni törvényszék a következő érdekes érveket hozza fel:

1. A bélyegtörvény 15. szakaszának 8. paragrafusában említett kivételnek (a kereskedőknek és iparosoknak a magánfelektől való megkülönböztetése) más magyarázat mellett nem lenne semmi értelme.

2. A román pénzügyi törvényhozás elvileg kerüli a kétszeres megadóztatást.

3. A törvényhozó a kereskedelmi tranzakciókat támogatni akarja és a kereskedők és iparosok helyzetét megkönnyíti a magánfelekkel szemben. Ezért nem teszi kötelezővé számukra a 15. szakasz 3. paragrafusában megállapított 1.40 százalékos szerződések után járó bélyegilletéket, hanem csupán a bélyegtörvény 14. szakasz 12. paragrafusában meg-

határozott 0.20 százalékos számlabélyegilletéket. Eppen ezért teljesen érthető, hogy a törvényhozó a kereskedelmi ügyletek és okiratok bélyegzését enyhébb szabályok alá veszi, mert hiszen a kereskedő és iparos életében naponta igen sok ilyen ügylet vagy okirat jön létre és a forgalom az ügyletek gyors lebonyolítását követeli meg. Ezért engedte meg a törvényt azt is, hogy a kereskedő és iparos okirataira az illetékeket bélyegjegyekben róják le, vagy bélyegzett úrlapokon állítsák ki az okiratokat, míg a proporcionális adó főképpen a többi aktírra vonatkozik, amelyek az állampolgárok életében ritkábban fordulnak elő és így az ezek után járó illetékeket legtöbbször befizetés útján kell leróni. A nem kereskedő és iparos által kötött ügylet vagy okirat illetéke általánosságban is nagyobb.

4. De azonkívül, hogy a törvényhozó a kereskedelmi támogatását célozta akkor, amikor biztosította az illeték szempontjából az ügyletek gyors létrejöttét, bizonyos még az is, hogy a 15. szakasz 8. paragrafusában említett kivétellel a pénzügyi igazgatási eljárást is megkönnyíteni kívánta és az ipari termékek általános megdrágulását is meg akarta akadályozni.

Tekintettel arra, hogy a Comisia Centrală Fiscală 1934. június 20-án kelt döntvényű határozata, amelyre a jelen esetben a kincstár képviselője hivatkozott, csupán a közigazgatási szervekre kötelező, a bírósági hatóságok által azonban kétségbevonható és a megrendelőjegyekre vonatkozó törvényes intézkedések tekintetében a liszt és mezőgazdasági termények eladását szabályozó speciális paragrafusok alkalmazásáról sem lehet szó, — hivatkozással továbbá számos más felső bírósági határozatra is, a Sibiu-nagyszebeni törvényszék ítéletében kimondotta, hogy a megrendelőjegyek után nem lehet követelni az 1.40 százalékos szerződéses bélyegilletéket akkor, ha a megrendelőjegy alapján az abban megjelölt áruk szállítására vonatkozóan számlát is állított ki az eladó, amelyet a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusa szerint szabályszerűen telbélyegzett.

Nem lévén megállapítható ilyenformán a kihágás, a törvényszék a kihágási jegyzőkönyvet megsemmisítette.

Uj ideiglenes vezetőségek a Timisoara- temesvári munkakamara megyei kirendeltségei élén.

A munkaügyi miniszter a Timisoara-temesvári munkakamara carasmegyei kirendeltségének élére Sporea Gligore, Baulescu N., Tulbureanu D., a severinmegyei (lugoji) kirendeltség élére pedig Ucenic Gh., Charga Vasilie, Ardelean Alexa munkakamarai tagokat nevezte ki.

MI A TÖZSDE?

A vidéki Döcög a fővárosba kerül és meglátogatja barátját, Pöcögöt, aki tőzsdebizományos. Persze nagyban érdeklődik, hogy tulajdonképpen mi is az a tőzsde?

— Hát kérlek, — magyarázza Pöcög — a tőzsdén értékpapírokat adnak és vesznek.

— Na és mi az az értékpapír?

— Azok a részvények, melyeket a bankok és a vállalatok adnak ki. Ezek a részvények hol felmennek, hol le.

— És mikor mennek fel és mikor mennek le?

— Hát például ha hétfőn szép idő van, felmennek. Ha kedden szép idő van, felmennek. Ha szerdán szép idő van, felmennek. Ha csütörtökön szép idő van, lemennek.

— Miért mennek akkor le?

— Látnod, ez a tőzsde. Amíg felmennek, senki se kérde, hogy miért mennek fel, de ha lemennek, rögtön az okát kutatják.

Az adómentes leírások és tartalékolások

Az UGIR legutóbbi körlevele a következőket közli:

Az 1937. évi zárómérlegek összeállításával kapcsolatban emlékeztetjük tagvállalatainkat, hogy az egyenes adótörvény 31. és 32. szakaszának alapján a bruttó nyereségből a következő maximális levonásokra van joguk:

Leírásoknál: 5 százalékra, a gyári épületek eredeti értékéből, 3 százalékra, az irodának és tisztviselő, illetve munkásoknak használt épületek értékéből, 15 százalékra az ingó és ingatlan jellegű berendezések értékéből.

Alapszabályszerű tartalékolásoknál: 10 százalékra, a mérlegben kimutatott tiszta nyereségből, ha a tartalékalap az alaptőke negyed-részt nem érte el és 5 százalékra, ha az alaptőke felét nem érte el. Ezenfelül adómentes tartalékolás nem eszközölhető.

A kétes követelésekre történő speciális tartalékolásnál: 10 százalékra a kinnlevőségek összegéből. Megjegyezzük, hogy az esetleges levonások ezen követelésekből csakis ezen tartalékszámán vezethetők keresztül. A kétes követelésekre tartalékolható fenti százalék a törvény szerinti legmagasabb határt képezi, mely az előző években mindig engedélyezve lett és jöllehet az illetékes Comisia Centrala Fiscală által 1937. évre még megállapítva nem lett, valószínű, hogy — mint eddig, — ez évre is fenntartatik.

ÉRDEKES FELFEDEZÉS

A rabbi azt magyarázza a fiatal Kohnnak, hogy ugyanaz, ha egy zsidó leveszi a templomban a kalapját, vagy ha paráználkodik. Pár nap múlva szembejön Kohn a rabbi-val és azt mondja neki.

— Rabbi, nem ugyanaz.

Kisiparos-kamarát kérték a Deva-déval iparosok.

Dr. Sabin Oprean, az Ardeal-erdélyi iparosság helyzetének tanulmányozásával megbízott kormánykiküldött, a napokban Deva-Déván járt a régi ipartestület székházában meghallgatta a városi iparosok panaszait és előterjesztéseit az iparosság szervezkedéséről. Az iparosság képviselői azzal a kéréssel fordultak a kormánykiküldöthöz, hogy a munkakamarák helyett, amelyekben az iparosok kevés érdekvédelemben részesülnek, kisiparos kamarákba, vagy céhekbe tömörítsék őket. Panaszt emeltek ezután a betegségyelző ellen, kifogásolva a tömegesen történő orvosi rendelés rendszerét.

EMELETES PECH

Mandula telefonos egyik kávéházban.

Csemet a telefon, Mandula felveszi a kagylót, mire egy nő hang ezeket mondja:

— Küldje ide azt a gazember férjemet, ott lesz a kávéházban az a bitang, csirkefogó.

— Emeletes pech, — dühöng erre Mandula — most husz embert idehivatok, amíg az igazit megtalálom...

Február 15-ig lehet kedvezményesen adót fizetni

Az adótörvény ötödik szakasza értelmében — mint ismeretes, — február 15-én ér véget az az 5 százalékos kedvezmény, amelyet az 1937-38. pénzügyi év utolsó negyedéről hátralékos tartozások kifizetésére engedélyeztek. Február 28-án jár le az adótörvény 38. és 84. szakaszában felsorolt adófizető adóvállomásaik határideje. Ugyanezen a napon ér véget az ingatlan tulajdonosok, szállodák és az ingatlan és szoba albérlők tulajdonosai számára meghatározott adóvállomási határidő hosszabbítása.

ARISZTID

Arisztid találkozik az uccán Agenorral és dühöngve mondja:

— Legalább tíz fok hideg van, kéklek.

Mire Agenor:

— Minusz vagy Celsius?

Semmitőszéki döntés a választott bírósági ítéletekről

Régóta vita tárgya, vajjon a választott bírói ítéletek ellen, amelyek tudvalevőleg felelősségteljesnek, van-e helye közvetlen (direct) jogorvoslatnak, u. n. felülvizsgálati kérelemnek (recurs) a semmitőszékhez? A vélemények, úgy a doktrínában, mint a gyakorlatban eltérőek voltak. Az 1923. évi alkotmánytörvény szerint ugyanis senki sincs elzárva bírósági ügyekben a semmitőszéki jogorvoslattól. A semmitőszék-ről szóló törvény 25-ik paragrafusa pedig egyenesen kimondja, hogy a választott bíróságok végérvényes ítéletei ellen felfolyamodás intézhető a legfelsőbb bírósághoz. Látszatra tehát annak a véleménynek van igaza, hogy a választott bírósági ítélet ellen bármelyik fél, törvényesség szempontjából, egyenesen fordulhat a semmitőszékhez, amely a törvény ellenére hozott választott bírói ítéletet megsemmisítheti.

Most a semmitőszék III. szekciójának elvi je-

lentőségű határozatot hozott, mellyel egy adott esetben elutasította az ilyen direct jogorvoslatot azzal az indoklással, hogy Ardeal-Erdélyben érvényben van a perrendtartás 783. és 784. szakasza, mely szerint a választottbírói ítéletek végérvényesek és a 784. szakasz szerint ellenük csupán semmiségi keresetet lehet indítani törvénysértés címén és ennek a keresetnek a rendjén az ügy recurssal a legfelsőbb bíróság elé juthat.

A régi királyságban nem lévén ilyen perrendi szabály, ott helye van az ilyen direct felfolyamodásnak.

Transilvaniában azonban az alkotmányos és törvényes jogorvoslati út csupán a perrendben előírt semmiségi per. Ardeal-erdélyi perekben a választottbírói ítélet ellen direkt a semmitőszékhez intézett jogorvoslatnak nincsen helye (Casația S. II. 1937 június 22. 1938.)

A talpkartell felbomlása óta tíz százalékkal estek a bőrárak

További olcsóbbítás csak a közterhek csökkentése útján érhető el — fejtik ki memorandumukban a bőrgyárosok

A bőrfeldolgozó kisiparosok küldöttségileg keresték fel a kereskedelmi és ipariügyi minisztert, akinél a felsőbőrök és a talp árának leszállítása érdekében intervenáltak. A kisiparosok után közvetlenül a bőr- és talpgyárosok jelentek meg a kereskedelmi és ipariügyi miniszternél, akinek memorandumot adtak át a bőrárak alakulásáról. A bőrgyárosok memorandumukban azt igazolják, hogy a készbőrárak az utóbbi hónapokban cca 10 százalékkal estek. Így például a croupon, amely karácsony előtt — amikor a kartellárak voltak érvényben —

még 215 lei volt, ma már 180 lei alatt van, úgy hogy a jelenlegi árak teljesen megfelelnek a belföldi nyersbőráraknak.

A bőráruk olcsóbbítását a bőrgyárosok csak úgy vihetik keresztül, ha a nyersbőrbehozatalt terhelő vámot és értékkülteket leszállítják, továbbá a készbőrök fogyasztási illetékét eltörlik. A bőrgyárosok és a kisiparosok memorandumát a kereskedelmi és ipariügyi minisztérium ipariügyi igazgatósága tanulmányozni fogja.

A közigazgatási tábla elvi döntése:

A kéményseprőmesterek szerzett jogait nem veheti el a város

Amióta az új ipartörvény életbelépett, az ország területén lakó kéményseprőmesterek iparának gyakorlása körül minden megye és város területén súlyos bonyodalmak következtek be. Az egyes közigazgatási hatóságok sok helyen megsemmisítették a kéményseprőmesterek szerzett jogait és a kéményseprőipar gyakorlását házikézelésbe vették.

Alig mulik el hét anélkül, hogy a Cluj-kozsvári közigazgatási tábla „kéményseprő” ügygel ne foglalkozna. Legutóbb az egyik panaszt Marian Dumitruné, Zălau-zilah-i kéményseprőmester adta be, aki panaszában előadta, hogy a városi tanács megfosztotta őt iparjogának gyakorlásától és a kéményseprőipar gyakorlását a közigazgatási törvény alapján házikézelésbe vette.

A közigazgatási tábla megsemmisítette a város tanácsának ezt a határozatát és kimondta, hogy az ipartörvény végrehajtási utasítása érvényben hagyta a régi magyar ipartörvénynek a kéményseprőmesterek szerzett jogainak biztosítására vonatkozó rendelkezéseit. Így Marian Dumitrunének joga van Zălau-Zilah város területén saját kerületében kéményseprőipart folytatni és a kéményseprésért a tanács által megállapított illetékeket is beszélni.

A másik kéményseprő-ügy Braşov-brassói vonatkozású volt. A Braşov-brassói városi tanács Friedrich Grieger és Margareta Theil kéményseprőmestereket a kéményseprőmesterek szövetségének feljelentésére az 1884. évi magyar ipartörvény alapján köteleességmulasztás miatt egy hónapra felfüggesztette. Ezt a felfüggesztő határozatot támadta meg panasszal a két kéményseprőmester és pedig sikerrel, mert a

közigazgatási tábla kimondotta, hogy a régi magyar ipartörvény a szerzett jogok biztosítását tartja fenn, egyébként azonban a kéményseprőipar rendjén előforduló kihágások tekintetében az új munkatörvény intézkedik, amely a kihágások elbírálását a munkabíróság hatáskörébe utalta át s így a bírság megállapítására nem a városi tanács, hanem a munkabíróság illetékes.

Rádăuţ-megyében állítja fel keményítő és glukoza-gyárat a Bucureşti Glucoza Românească S. A.

A Glucoza Românească S. A. Bucureşti, a rádăuţ-megyei Mănăuţi községben keményítő- és glukoza-gyárat állít fel. A vállalat már engedélyt is kapott egy 250 lóerős gőzgépből, egy 80 kw-os generátorból és egy 180 négyzetméter fűtési felületű gőzkazánból álló erőművi berendezés felszerelésére.

SZELLEMEK NŐCSABASZ

Mutatványszám Zsakett Pieta nőhódító trükkjeiből:

Odalép az uccán egy fess kis nőhöz és kellemes kappanhangján így fuvólázik:

— Kedves kisasszony, engedje meg, hogy felajánljam az esernyőmet.

— De kérem, — feleli a megszólított villámó szemekkel — hiszen nem is esik az eső!

— Stimmel, — vigyorog erre Psta — de nincs is nálam esernyő...

A Timişoara-temesvári munkásszervezetek az üzemek munkás-csökkentéséről kimutatást készítettek

A Timişoara-temesvári munkásszervezetek központi irodája részletes kimutatást állított összes nagyobb vállalatok és üzemek által a legutóbbi hetekben eszközölt munkásbocsátásokról és munkaidőcsökkentésekről. A kimutatás elsősorban a nyomdavidálmányokra terjed ki. A Hunyadi-nyomda 65 alkalmazottjának a felmondási ideje már ezen a héten lejár, az Uhrmann-nyomdában fél napot dolgoznak, míg a Helikon-nyomda négy szakmunkást és 40—50 munkásnőt bocsátott el. A textilvállalatok közül a Gyapjúipar r. t. egyes üzei csökkentett munkaidővel dolgoznak és a gyár 150 munkást elbocsátott. A Romitex fél napon át dolgozik és itt 70 munkást bocsátottak el. A fémipari vállalatok közül a Márki-féle gyár 120 emberrel csökkentette az üzemet. A „Steko” vasöntőde felszámolása 60—70 munkást érint. A kimutatást a központi szakszervezeti tanács útján eljuttatják a munkaügyi miniszteriumba tájékoztatás végett.

SZEGÉNY TATA...

Egyik nap — többszáz más kérdés közt — azt kérdezte Mazzsolától a kislfia:

— Tata, kérem, miért mondják mindig azt, hogy anyanyelv?

— Azért, kislfiám, — felelte sóhajva Mazzsola — mert az anya mellett az apa rendszerint keveset használja.

A Gyáriparosok Szövetsége

a kartellbejelentések egyszerűsítését kéri.

A kartell törvény 25. szakasza értelmében a kartellbejelentésekre vannak kötelezve és különböző adatokat kell az ipar és kereskedelmi miniszterium rendelkezésére bocsátásának, aminek alapján működési engedélyt kapnak. Ezen adatokra vonatkozó okmányok beszerzése részint nehézségekbe ütközik, részint pedig meg sem lehet szerezni őket. Emiatt a Gyáriparos Szövetség közbenjár az ipar és kereskedelemügyi miniszternél, azt kérve, hogy egyszerűsítsék a kartell működési engedélyének elnyerését. A miniszter hajlandónak mutatkozott a módosításra és felszólította a Gyáriparos Szövetség vezetőit, hogy készítsék el a módosító tervezetet. A módosító tervezet néhány napon belül elkészül és emlékirat formájában nyújtják be a miniszteriumhoz.

Uj repülőbélyeg határozatok

A Casa Fondatului Național al Aviației (repülőpénztár) 1938. január 26-án új határozatot hozott a repülőbélyeg alkalmazása ügyében. A határozat, amelynek száma 19/1938 a következőképpen hangzik:

A repülőbélyegtörvény 20-ik szakaszára valamint ugyanazon törvény 7-ik szakasza 1. bekezdésére, végül a bélyegtörvény 4-ik paragrafusának 16, 17. és 20. szakaszára való hivatkozással a Repülőpénztár elrendeli:

A következő pontokban felsorolt iratok a repülőbélyegtörvény 7-ik szakaszának első bekezdése és VII. fejezetének intézkedési szerint repülőbélyegkötelesek:

1. Acreditívok, fizetési rendelvevények és más hasonló iratok, mint amilyenek:

Áruk, címletek, szelvények, számlák (facturi) ellenértékét képviselő összegek behajtására vonatkozó rendelkezések stb.

Valutavételeire, vagy eladásra vonatkozó rendelvevények.

Harmadik személyeknek szóló rendelvevények arra nézve, hogy valamely bank letétjében levő értékeket, vagy címleteket felvegyenek.

Eladott, vagy zálogba adott árura vonatkozóan a vevőnek kiadott olyan rendelvevények, amelyek alapján az áru átvehető.

Olyan rendelkezések, amelyek alapján va-

lamely bank címére expedált árut, vagy zálogtárgyat eladhatnak.

Valamint minden más hasonló okirat, tehát rendelvevény, vagy irat, amelynek értelmében egy bank harmadik személlyel, mint a kliensnek megbízottja ügyletet köthet.

Mindezekre az okiratokra 2 lei fix repülőbélyegeket kell alkalmazni.

2. Eredeti contok és borderok, ezek másolatai, bankok, bankárok, vagy hivatalos közvetítők részéről kibocsátott mindenféle számlakivonatok (extrasele de cont) 2 leies fix repülőbélyeggel bélyegezendők.

3. A kereskedők és kereskedelmi társaságok által kibocsátott folyószámla kivonatokat (extrasele de cont curent) hasonlóképpen 2 leies fix repülőbélyeggel bélyegezendő.

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy tegyenek különbséget az eredeti contok és a kivonatok között. Az eredeti contra ugyanis nem jár külön repülőbélyeg, mert a könyv már maga fel van bélyegezve. Ezért is a másolatokra és kivonatokra feltétlenül írják rá láthatóan, hogy „extrasele de cont”, mert az ilyen kivonatokra jár az új rendelet szerinti 2 leies repülőbélyeg, ha nem szerepel ez a felírás, akkor magasabb repülőbélyeg illetéket fognak követelni.

Miniszteri rendelet a borbélyüzletek higiénijéről

Jelentettük már, hogy a borbélyüzletek higiénijára vonatkozólag a munkaügyi miniszterium rendeletet adott ki. A rendelet most jelent meg a Hivatalos Lapban.

A rendelet szerint a borbélyüzletek terjesztésének megakadályozása céljából a borbélyok és fodrászok a következő előírásokat kötelesek betartani:

1. Kézmosás vízzel és szappannal, minden egyes borotválás, nyírás, vagy fodrász munka előtt.

2. A szappanozó ecset kimosása és fertőtlenítése (alkohollal stb.) használat előtt és után. Az arcmosó szivacs teljes kiküszöbölése.

3. Használat előtt és után a borotva, nyírógép és olló fertőtlenítése akár forró vízbe való mártással, akár alkoholos ledörzsöléssel.

4. A hajkeféket és fésűket használat előtt és után szappanos vízzel kell kimosni és fertőtleníteni.

5. Minden megborotvált vendéget alkohollal, vagy kölni vízzel kell lemosni.

6. Használat után minden kendőt mosásba és vasalásba kell kiadni.

7. A borbélyüzletben a vízvezetéknek a közcsonnával kell összeköttetésben lenni. Ahol nincs vízvezeték és csatornázás, legalább 10 liter vizet csapokkal ellátott edényben kell tartani.

8. Tilos a borbélyüzletek belsejében a ruha keféls és leseprés.

A rendeletet a miniszterium egészségügyi osztálya hajtja végre.

Életemből...

SZALAY LÁSZLÓ novellája.

A kilencvenes évek második felében, mikor a hegyvidéki szőlőket letarolta a filoxéra, öreg Szuhay fogta föl elsőnek, hogy a kivesszett szőlőket az immunis homokon kell pótolni és pest-megyei birtokunkon azonnal hozzá is fogott egy harmincholdas hegy-völgyes nyárfaterdő kiirtásához, hogy helyére szőlőt telepítsen...

Nagyapám, aki a birtokunk ura volt, hallani se akart a szőlőtelepítéssel járó kiadásokról, az apám meg nem vette komolyan a dolgot, s így Szuhaynak kellett ezt a szőlőt is, mint minden épkezláb gondolatot a tanyán, ugyyszólván a semmiből megvalósítania...

Számtalan gondterhes éjszakán, sokat gyöttrődött a szegény kis öreg; hogy honnét vegye a költségeket, a napszámot, meg a beruházáshoz szükséges kiadást?...

Végre fantasztikus gondolata támadt: késő őszidőn, mikor a tél már előrevetette nélkülözéssel árnyékát, elballagott a rétmenti Békás-árárdra, megvizitette a város naplopóit és ingyennélőit, az izgága és szószátyár Rébék Istvánt, — Vén rossz Daczi Sándort az igen utolmót, — Kása Lehelczőt, a város szegényét, — Némő Miskát, a kivénült lovasbetyárt, — Sörke Jóska elcsapott gulyásbetyárt, — és Szennyes vak Gyurát, akinek a szemét a bodogári juhászok szedték ki, — és fényes ajánlatot tett nekik:

— Ide hallgasson mindahány: megcsinálhatja a szerencsét kiki, hogy nem köll vénésgére küszöbről-küszöbre kódulnia hacsak ráni hallgat!...

— Halljuk, halljuk!...

— Van az a harminc hold nyárfásunk a gulyajárás felől: azt ki köll hányni, a földet meg köll fordítani, hogy szőlőt ültethessünk bele!...

— Ahun-e, — hát osztán?...

— Aki segít, azt urrá tesszük hotta napjái, mar' azér' hogy az kap egy hold beültetett szőlőt, amin házacskát is verhet magának, s a ház és a szőlő az övé a hotta napjái!...

— Még hogy!...

— Téli szállást is kaptok, nagyszerű számaágazattal, meg két-két meleg gácsi pokróccal a szárnyasajtós szinben, ahol már a nagy vaskályha is be van állítva!...

— Hát a koszt?...

— Megáll má': früstökre szalonna, kenyér, meg egy deci pálinka: ebédre tejfőlés babléves, tézstaleves, vagy krumpliceves, — hetenként kétszer oldalassal... Vacsora brindzas tézsta, tarhonya, vagy fordított kása — egy-egy pohár borral!... No, vállaltok-e?...

— Vállaljuk hát!... Csakis!... Itt a parola...

— No akkor megigyük az áldomást, oszt hétfőn reggel jókor mind a tizen ott legyenek!... Ott leszünk Mihály bácsi!...

Tudta Szuhay, hogy mit cselekszik: ezek az elesettek valamennyien kenyér nélkül ma-

radt pásztor-betyár emberek voltak, a pusztalegőtengerének felosztása és felszántása idejéből, akik lenézték a közönséges napzámomunkát, de például kutásást, falverést, ácsmunkát, vagy vadászást, — szóval olyan munkát, amihez némi fantázia is kellett, s ami félig-meddig vállakozásszámba ment, szívesen fogadtak és ambícióval végezték, mert nem sértette az önértékelést...

Tele is kiabáltak még aznap este a várost, hogy olyan erdőirtást visznek véghez és olyan szőlőt telepítenek, hogy annak még a híres kánaani vincellerek is a csodájára sietnek...

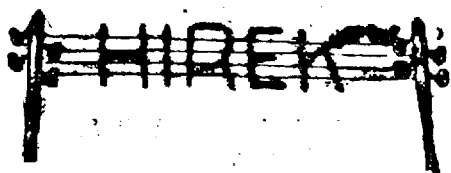
Első nap nem fogtak munkához, csak körülkörüljárták Szuhayval az erdőt és megbeszélték a munkatervet... Majd fejszét, ásót, csákányt köszörültek és rendbehozták a szerszámot a nyélen... De másnap hakasszóra a helyszínen volt már mindahány...

Ketten-hárman vettek közre egy-egy faóriást, s az egyik oldalon ásóval, kapával, a másikon meg fejszével, csákánnyal hadakoztak...

Elesen csattogott a sok könyörtelen fejsze, mint mikor lövöldöznek, de a faóriások vastag gyökereikkel kétségbeesetten védekeztek, a verejtékes munkát gyötrelmessé téve...

Az elkínzott fejszék lenyaklottak a nyélről, az éles csákányok kicsorbultak, — miközben az ásó újabb derékvastagságú gyökerekre bukkant, mikor már abban reménykedtek, hogy dől az óriás...

S a megtámadott erdőnek a farkastüvé-

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árendemény.
Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.
Strada Braşianu 18.

Árfolyamok

(FEBRUAR 10-ÉN).

A Banca Naţională hivatalos árfolyamai nem változtak.

Szabadforgalmu devizák árfolyama: cseh korona 4.94—4.96, drachma 1.06—1.10, pengő 25.10—25.30, osztrák schilling 24.60—24.75.

Szabad-piac, tájékoztató árfolyamok: francia frank 7.20—7.40, svájci frank 55—58, dollár 215—230, angol font 1220—1250, török font 130—145, olasz lira 8—8.20, belgás 35—39, német márka 40—48, cseh korona 6.80—7, pengő 38—41, osztrák schilling 37—40, németalföldi forint 115—130, zloty 37—39, dinár 4—4.20, drachma 1.65—1.90, lewa 1.70—1.85, Napoleon arany 1400—1410, angol aranyfont 1800—1820.

A tőzsde irányzata lanyha, csekélyszámu kötés történt. A fixkamatozású értékeknel csekély árfolyamcsökkenés mutatkozik, az ipari papírok árfolyama nem változott. A kőolajipari értékek irányzata gyenge, csökkenő irányzattal.

— KÉPESSEG KIVIZSGÁLÓ HIVATALT LÉTESÍTETT A MUNKAKAMARA. Az aradi munkakamara megalakította a szakmai tájékoztató hivatalt. Ennek a hivatalnak célja a különböző ipar, vagy kereskedelmi pályára készülő inasok tudományos, pszichológiai és orvosi felülvizsgálása s olyan pályára való irányítása, amely képességeiknek és lelki hajlamuknak legjobban megfelel. A jövőben tehát mindazok, akik bármilyen szakmában elhelyeskedést akarnak nyerni, mint inasok csakis a szakmai tájékoztató hivatalban történő teljesen ingyenes felülvizsgálat után alkalmazhatók. A szakmai tájékoztató hivatal címe: Str. Văşile Goldiş No. 1. II. em. Banca Românească-palota. Információk naponta 10 és 1 óra között.

ses munkaszél is segítségére sietett, tépte, marta, a minden erejükből dolgozókat, nyakukba zúdítva észak dermesztő hidegét... Ugy, hogy előfordult nem egyszer, hogy kénytelenek voltak eldobni az ásót, fejszét és mint a vert had, futva menekülni tető alá...

De csak negyedórára tudta kiszorítani őket az erdőből a fometget, mert amint kissé fölmelegedtek, azonnal visszaindultak, mint a jó katonák, akiket legyőzni nem lehet... S a faóriások szörnyű recsegés-ropogással egymásután zuhantak végig a homokon, mintha hivatásukat betöltött mohos tornyok dőltek volna el, helyet engedve új lehetőségeknek...

S még a földön se fekhettek békén, mert ott is megrohanták őket a dolgozók. S a törzsüket és vastag ágaitak tönkőkre és rönkökre fűrészelték, s a vékonyabb ágaitak galyfának lebaltázták...

Vacsora után, mielőtt lefeküdtek volna, körülülték a kályhát és beszélgettek még egy keveset... Nagynéha megtörtént, hogy a rimánkodásuknak engedve, Szuhay minket, gyerekeket is bevitt hozzájuk, hogy meghallgassuk a beszélgetésüket...

Többnyire a régi, boldog, szabad pásztorbetyár villágról emlékeztek, vagy Szennyes vak Gyurát ingerelték, aki marhaerejénél fogva, dacára vakságának, a bandavezérük volt.

Egyszer, emlékszem, teli szájjal éppen Kása Lehocz mesélt, mikor beléptünk s a többi komoran naga elé nézve hallgatta:

TIPOGRAFIA „HIRLAP”, ARAD.

— ÖTVENEVES A PNEUMATIK. Londonból jelentik: Az idén van ötven éve, hogy John Doyd Dunlop belfasti állatorvos feltalálta a pneumatikot. Dunlop, aki a régimódi velocipéden járta sorra „betegeit”, rengeteget szenvedett a kemény gumín szaladó, kezdetleges szorkezet rázás folytán. Elkezdett hát kisfia, Johnny triciklijén kísérletezni. Hosszas próbálgatás után az állatorvos feltalálta a felfújható gumikereket, úgy, mint azt mai formájában ismerjük. A modern automobil és repülőgép nem születhetett volna meg Dunlop találmánya nélkül. Természetesen őt sem kerülhette el, mint a többi feltalálót, a végszet. Mindenki kinevette a pneumatikkal, amelyet 1888-ban szabadalmaztatott. Szerencsére nem sokáig tartott ez a korszak, mert 1889 májusában Belfastban nagy bicikliversenyt rendeztek. Ezen a versenyen résztvett William Hume is, aki addig bizony elég jelentéktelen versenyzőnek számított. Hume számára Dunlop pneumatikus biciklit szerkesztett és Hume játszi könnyedséggel győzött a tömör gumiabroncsokat használó ellenfelekkel szemben. Ez a győzelem minden kétséget kizáróan bebizonyította a pneumatik felbecsülhetetlen előnyeit a régi abroncsokkal szemben. Az ötvenéves jubileum alkalmából film is készült Angliában, amely Dunlop életét és a pneumatik feltalálását mutatja be érdekes mese keretében.

— Tilos az aradi vágőhídon a rituális vágatás. A városi átmeneti bizottság beadvány alapján foglalkozott a vágőhídi rituális vágatás megszüntetésének ügyével. A bizottság a beadványnak helyt adott és azonnali hatállyal beszüntette a rituális vágást.

— MEGHOSSZABBÍTOTTÁK A HAZADÓ BEFIZETÉSI HATÁRIDEJÉT. Bucureştiből jelentik: A pénzügyminiszter március 10-ig meghosszabbította a házadó befizetésének határidejét.

— A KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARAK SZERVEZETI SZABÁLYANAK MÓDOSÍTÁSA. Gigurta kereskedelmi és iparügyi miniszter hétfőn kihallgatáson fogadta Niculescu Ritzet a fővárosi kereskedelmi és iparkamara elnökét, aki küldöttség élén jelent meg a miniszter előtt. Megtárgyalták a kereskedelmi és iparkamarák szervezetről intézkedő törvény módosítását.

PROBLÉMA

Köcsög az országuton bandukol és egyszerre csak egy döglött nyulat talál. Felveszi és így morfondíroz:

— Most nem tudom, mi legyek: vadász, vagy bőrkereskedő?

— Ma' honne' ösmernék a bugaci nagyerdőn a Dönti kutat!... Harasztos tisztáson torommagas nyárfák őrzik, hollók gubbaszkodnak a száradó fahögyön...

Valaki megjegyezte:

— A holló is kiveszött, mer' annak még vad, néptelen tájék köll, — meg akasztófa, be-tyárszóm!...

— No folytassad, Kása!...

— Rámszűkölt a hajnal, ahogy nyargalvást a Kókuti csárdából érkeztem!... Hát a hogy möglátnak, — hun vöttem —, azt mondják!... Mondok, hun vöttem!... Hát hun vötte a király a várát?... Lött neki!...

Mikor ezt elunták, elkezdtek ingerkedni Szennyes vak Gyurával:

— Mikor én huszár vótam Majiandba —, kezdte el nagy hangon Rebék István, mire valamennyien a vakot nézték, hogy mit szól erre a nagyhangu hazug kijelentésre...

— Te?!... Huszár?!... Hát van neköd Istenöd, hogy ekkorát hazudsz?!... Hogy dagadnál meg olyanra, mint egy kápoína!...

— Ahun-e. hát nem vótam?!...

— Nem hát!... Osztán csak egy ilyen tanált gyerekek lehet ekkora igön utolsó hazudozó!

— Hát ha tanát gyerekek vagyok, fogadjon örökbe!...

— Előbb akaszd föl magad, osztán majd gondukodok rajta!

Kitört a kacagás...

(Folytatása következik).

— A fényképészet új segédeszköze. A következő lipcsei tavaszi mintavásáron (március 6—14.) egy fényképészeti különlegességeket gyártó cég kis fényszórót mutat be, amely alkalmazásba hozza a modern szinpad technika tapasztalatait a fényképészeti műteremben. Ez a fényszóró lehetővé teszi, hogy a fényképész minden költség nélkül változtassa a hátteret, mivel a fényszóróban különböző színű és alaku sablonokat tesz be, amely fehér hátteret sugároz ki. Ez az új fényszóró 500 watt forrású lámpaként használható és lencséje magas fénykihasználási lehetőséget enged. Öt-hat méternyi távolságról lecsökkenthető a fényerő átmérője tíz méterig. Egy nappali fényszűrő lehetőségessé teszi, hogy a háttérvilágosító készülék természetes, nappali fényű is használható legyen. Élénkebbé teszi a műtermi felvételeknek monoton hatását és a retusálási munkát feleslegessé teszi. A kis fényszórót minden villamos vezetékre be lehet kapcsolni, tehát a kis műtermek is használhatják.

SULYOS HIBA

— Maga színvak? Sajnálom, nem alkalmazhatom utazónak.

— Miért, kérem?

— Mert, ha én Vörösvárra küldöm, képes lesz Fehérvárra menni.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorozásmokig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa I. Csoportban: v. l.-özü. Andrei Brandenburg Józsefné 935. v. l.-özü. Flortan Popa Flóriánné 936. Ludovic Várkonyi Lajos 937.

In Grupa II. Csoportban: Iosif Sziártó József 1012. v. l.-özü. Costa Ciocărtău 1013. v. l.-özü. Mihai Naumer Mihályné 1014.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 1025. v. l.-özü. Ioan Lőcs Jánosné. 1026. v. l.-özü. Rudolf Baumgartner Rudolfné. 1027. v. l.-özü. Adolf Furmann Adolfné. 1028. v. l.-özü. Lazar Rónay Lázárné. 1029. Andrei Kiss András. 1030. s. l. Iuliu Dezsőfi Gyulané.

In Grupa B. Csoportban: 1004. v. l.-özü. Mihail Nauer Mihályné. 1005. Ludovic Izsó Lajos. 1006. Irina Săbău Irén.

Felelős kiadó: NEMEDY, GABOR.